

TÀNENYETXHÀR HOKO XOWAWU NMENHOTHÓ ON HA.

Ronenyetxho rma wekarymehe katxhàrà on ha.

¹ Àsok hana tehxatxow ha, amnye ha. Amnye kehtxoho komo rma hutwahra tehxatxow hamà. Uhutwahnà rotho rma hutwamohsoy mak ha, Khoryenkomo. Txesusu Kryestu wya htxero hutwamohsoye. Tanoto komo wya xarha uhutwamohsonàr xe nehxakon hamà. Àro ke, nenyhoye, Txesusu Kryestu, rowya. Xowawu ryhe uro, Txesus yanoto rma. Rohyaka rma kahe yawono nyakye. Tanoto rma nyakye, rohyaka. Noro ryhe, amnye kehtxoho komo yonyhoye, rowya. Rosenyetnàrà wyaro rma wenyeye.

² Ronenyetxho rma wekarymehe, on yawo, rokaryehtan yawo. Amnye kehtxoho komo rma, Khoryenkomo nhutwamohsotho rma, Txesusu Kryestu nekarymatxho rma, omeroro rma wekarymehe, on yawo. ³ Tàrwonàhyamaxem me rma naха, onà, Khoryenkomo nhutwamohsotho rma. Tàrwonàhyamaxem me naха, Kryestu mryenon komo nenytxanàr me. Àrwonàhyamany komo rma, towakryexem me mpànà natxhe ha. Enytxany komo xarha, towakryexem me rma rha mpànà natxhe ha. Ronmenhotho yawo ro tehtokonye, eyuknye ro me tehtokonye, towakryexem me mpànà natxhe ha. Ronenyetxho ryhe, mexehra kohoryatzhe hampànà.

Ohyakanye àmenhehe 7 me owto hon komo hyaka katxhàrà on ha.

⁴ Xowawu uro ha. Ohyakanye àmenhehe, Kryestu mryenon komo hyaka, Aaseya yamtar hon komo hyaka, anato rha tohsamnohsomà ro komo hyaka, 7 me owto hon komo hyaka.

Onà wyaro àkehe, Khoryenkomo wya, ohokonye. Towahke exko, nyamoro hoko, ohxe txetxoko, àkehe, àwya, kyàmkomo wya rma, ekato wya xarha, umuru wya xarha, ohokonye.

Àsok hana nay ha, kyàmkom ha. Tehxemà ro me nay hamà, amnyehra ehxahonhàrà ro rma, amnye tehxemà ro xarha. Àsok hana nay ha, Khoryenkomo yokato ha. Ohyakanye ànyahxah me nay hamà. 7 me owto hon komo hyaka ànyahxah me rma nay hamà. Noro rma, kyàmkomo hyawo roro rma naha. Noro yahonà ymo yakratawo roro rma naha. ⁵Àsok hana nay ha, Txesusu Kryestu ha. Khoryenkomo rwon yawo ro ekarymany me nay hamà. Noro htxero nasanàmye, àwayehxemo kom waye. Anaro rha toto kayaryet kom yoh me naha, noro ha.

Noro rma, kxenye rma haxa nay hamà. Kanhanàthàyamo hyaye kowtxownà, tekamsuhkanàr ke. ⁶Khoryenkomo mryenon me harha ketxownà. Tàyàm yanoto ro me harha ketxownà, Khoryenkomo mán yonye ro heno komo wyaro mak ha. Àro wyaro rma thoryen yanoto me harha ketxownà, Txesusu Kryestu. Àro ke, onà wyaro katxho roro me hak nahko, noro ha. Ehonomnà me xaxa naha, omeroron kom yoh me xaxa naha,

katxho roro me hak nahko. Àro wyaro hamà tkatxe.

⁷ Noro ryhe nomokyaha hampànà. Kahrutun wawo nomokyaha hampànà. Noro yonyatxhe hampànà, omeroron komo. Noro yamoyathonyenàyamotho rma nenyatxhe hampànà. Tàwyanye noro yonyetoko rma, nàratetxhe mak hampànà, toto komo, anaro rha yana komo, omeroro. Àro wyaro xaxa mpànà nomokyaha ha. Àro wyaro hamà tkatxe.

⁸ Onà wyaro nkehe, Khoryenkomo, Kohkomo rma. Tehxemà roro rma haxa uro, kehe. Amnye rma naye rma hamà. Amnyehra nehxakonà rma hamà. Amnye naye rma hamà. Ehonomnà xaxa rma noro hamà.

Xowawu wya toto wyarono yonyetxhàrà on ha.

⁹ Xowawu uro, oyowtà komo rma. Owyaronye rma rha, Txesus yoh me wehxaha. Àro hoye ro, owyaronye rma rha teryewhamnohsom me wehxaha. Khoryenkomo yowto hon me ryesnàr hona ro mak wehxaha, owyaronye rma rha. Àro hoye ro, ohsànàhpàra rma wenàmyaha, owyaronye rma rha.

Àsok hana wehxakon ha. Watxa ymo yaka ahryemxah me wehxakonà. Eryetarà ymo ho wehxakonà, Patmos ho rma. Àro wyaro ahryemxah me wehxakonà, rowya Khoryenkomo rwonà yokarymanàr ke, rowya Txesusu yokarymanàr ke. ¹⁰ Àto ryehtoko, Khoryenkomo yokato yoh me rma haxa wexey harha, rosenyetrnàrà wyaro mak ha. Domenku ho ryhe, Kohkom yawasàn ho rma, kosenyehtyakonà

wyaro, Khoryenkom yokato yano me mak ha. Teryewrye ro toto rwonà wyarono wenytxaye. Romkaye nehxakonà. Waxuru ymo yoruru wyaro nehxakonà, ronenytxanàr me.

11 Onà wyaro nkekònà. Eten kom hana menyan ha, kekonà, rowya. Àro rma àmenhoko, onenyàrà rma, akaryehtan yawo, kekonà. Onmenhòthàrà rma marhehe ha, romryenon komo hyaka, anato rha tohsamnohsomà ro komo hyaka rma, 7 me owto hon komo hyaka rma, Ehfesu hon komo hyaka rma, Esmehna hon komo hyaka xarha, Pehkamu hon komo hyaka xarha, Txeyatxera hon komo hyaka xarha, Sahdes hon komo hyaka xarha, Feraknerfeya hon komo hyaka xarha, Rawdeseya hon komo hyaka xarha. Nyamoro hyaka rma marhehe ha, onmenhòthàrà, kekonà, rowya.

12 Àro wyaro nàrwonakonà, rakoro. Àro ke keramaye, noro yonyàr horà. Ryeramatxhe rma, weyu yahonà wenyeye. 7 me nehxakonà, uru yakàhtosaho. **13** Àro yamrakatawo nehxakonà, toto wyarono. Thononke nehxakonà, kawono ymo ke. Tawrutamxe nehxakonà, uru kahsah ke.

14 Buknye rma haxa nehxakonà, àhpotxe. Mawrà wyaro rma haxa buknye nehxakonà. Weheto noruknuru wyaro nehxakonà, enuru. **15** Yawaka wyaro nehxakonà, àhrorà, enyhoryexaho wyaro, weheto waka txexaho wyaro. Kahxe ymo yoruru wyaro nehxakonà, àrwonà, thenyehra mak ha. **16** Emyawo nehxakonà, xeryko, 7 me. Howeheno hnà ke nahohsakonà. Àmtaye rma nahatakekonà, katxefara wyarono, tàyokemà

wyarono, tavyayokemà wyarono. Onkaxnyo ynye me rma haxa nehxakonà, empatarà, kamàmà thataw ehtokono wyaro mak ha.

17 Àro wyaro rowya noro yonyetxhe rma, ke-hurkaye, akrataka. Rowayehrà wyaro rma ke-hurkaye, roseryehrà. Rahosày mak ha, noro, tamor ke, howeheno hnà ke.

Onà wyaro nkekonà, rowya. Oseryehpàrà exko, kekonà. Oseryehpàrà exko. Tehxemà ro uro. Amnyehra ehxahonhàrà ro rma uro. Amnye tehxemà ro rma uro, kekonà. **18** Karyheno roro rma uro. Kwayehye. Àwayehsahonhàrà rma, karyhe roro harha wehxaha, meya roro mak ha, kekonà. Toto komo wayehtoho yoh me wehxaha. Àwayehxemo kom yosarà onà katxho yoh me wehxaha. Àsoken me hana nay ha, xafe ha. Ahuno ynye me nay hamà. Ahurmakano ynye me xarha nay hamà. Àro wyaro rma rha, àwayehxemo kom yoh me wehxaha, kekonà. Onà wyaro kany me wehxaha, àhokonye. Nahatakatxow haka, àwayehpànà ro me harha tehtxoho menye, kany me wehxaha, anar kom hoko. Ahatakahra hak nahtxoko, tanàhnohsomà ro me tesnàr kom ke, kany me xarha wehxaha, anar kom hoko, kekonà.

19 Àro ke, onenyàrà àmenhoko, kekon xarha. Amnye rma toto kom yehtxoho wenyhehe, owya. Àro rma àmenhoko, kekonà. Amnye toto kom yehtxoho xarha wenyhehe, owya. Àro xarha àmenhoko, kekonà. **20** Xeryko menyo hamà, 7 me, romyawo, howeheno hnà yomyawo. Uhutwahra mahko hamà. Uhutwamohsos haka, owya, kekonà. Kahe yawon kom kuknon me naха,

xeryko. Romryenon yonye ro komo rma kuknon me naha. 7 me owto hon kom yonye ro me natxhe, nyamoro ha, 7 komo rma rha. Nyamoro kuknon me rma naha, xeryko, 7 me rma rha, kekonà. 7 me weyu yahon xarha hutwahra rma rha mahko hamà. Uru yakahtosaho rma hutwahra mahko hamà. 7 me owto hon kom kuknon me rma naha, weyu yahonà, 7 me rma rha. Anato rha tohsam-nohsomà ro komo rma kuknon me naha kekonà, rowya.

2

Rorwonà àmenhoko Ehjesu hon komo hyaka katxhàrà on ha.

¹ Onà wyaro nkekón xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Ehjesu hon komo hyaka, nyamoro yonye ro hyaka rma, kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, xeryko yahosnye, kasko. 7 me ahosnye me naha, tamor ke, howehenoñna ke, kasko. 7 me weyu yahon yamrakatawo nataryeknohyaha, kasko. Uru yakahtosah yamrakatawo rma nataryeknohyaha. Noro rma nàrwongan hatà, ayakoronye, kasko, Ehjesu hon komo wya, kekonà, rowya.

² Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà, kasko, àwyanye. Tamotohso ro matamohtxownà hatà, àhyaka, kasko. Anar komo wya oyeryewhamnohnàtokonye, menàmtxownà hatà, ohsànàhpàra rma hatà, kasko, àwyanye. Atxke anar kom yehtoko, enytxahranye manatxow hatà, kasko. Onà wyaro kany komo hutwanàr xe mehxatxkon hatà. Amna ryhe, Kryestu

nànyaketxho me amna naha, kany komo rma hutwanàr xe mehxatxkon hatà. Yaworo katà, yaworohra haxa katà, àro wyaro nketxowà, moxamo, màketxkon hatà, kasko. Àro ke, yaworohra kany me menyhotxownà hatà, kasko, Ehfesu hon komo wya, kekonà, rowya.

³ Ohsànàhpàra rma menàmyatxow hatà, àmryenon me oyesnàr kom ke hatà, kasko, àwyanye. Tamotohso ro menàmyatxow hatà. Tamotohsomà rma, noro hnànkanyechnà ro me rma manatxow hatà. Àro wyaro ohxe oyehtxoho komo hutwen hatà, kasko, àwyanye.

⁴ Atxke oyehtxoho komo xarha hutwen mak hatà, àsok tawro hana, noro xehra harha oyesnàr kom ke hatà, kasko, àwyanye. Amnyehra noro xe rma haxa mehxatxkon hatà, àro wyaro àxehra harha manatxow hatà, kasko, Ehfesu hon komo wya, kekonà, rowya. ⁵ Àx oyexetxhàyamotho uhutwatxok harha tà, kasko. Anar me harha ayanhànàthàyamo xenytxok hatà, kasko. Eyuknye ro me harha ehtxok hatà, kasko, àwyanye. Eyukhura rma oyehtokonye, anar me harha ayanhànàthàyamo yonyhera rma oyehtokonye, ayanàhnohsonye nomokyan hatà, kasko, àwyanye. Weyu yahonàtho yowyan hatà, okuknonàthàyamo rma yowyan hatà, àmryenon me ohsamnohpàra harha manatxow hatà, kasko, Ehfesu hon komo wya, kekonà, rowya.

⁶ Onà wyaro haxa ryhe ohxe manatxow hatà, kasko, àwyanye. Noro wyaro rma rha, Nekoraytas komo yanhàn xehra manatxow hatà. Atxke exetxhàyamo xehra manatxow hatà, àwyaro rma rha,

kasko, àwyanye.

⁷ Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatzok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatzoko, kasko, àwyanye.

Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, karyhe roro oyeryatxow hatà, Khoryenkom. Noro yowto ho nay hatà, natà wyarono. Àro yeherà ryhe, ohxe rma haxa nay hatà. Karyhe roro oynye kom me nay hatà. Àro hoye rma menahyatxhe xaxa hampànà, karyhe roro oyehtxoho menye, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak ha, kasko, Ehjesu hon komo wya. Àro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

Rorwonà àmenhoko Esmehna hon komo hyaka katxhàrà on ha.

⁸ Onà wyaro nkekong xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Esmehna hon komo hyaka xarha, nyamoro yonye ro hyaka rma, kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, amnyehra ehxahonhàrà ro rma, amnye tehxemà ro rma, kasko. Noro rma wayehye. Àwayehsahonhàrà rma, karyhe harha nexey hatà. Noro rma nàrwongan hatà, ayakoronye, kasko, Esmehna hon komo wya, kekonà, rowya.

⁹ Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà, kasko, àwyanye. Teryewhamnohsom me rma haxa manatxow hatà. Àtxenyerumra rma haxa manatxow hatà. Àtxenyerumnu rma, towakryexem me rma manatxow hatà,

kasko, àwyanye. Owàràhyaketxow hatà, anar komo. Xuknewyana ryhe amna, Khoryenkomо mryyenonà rma, kany me rma natxow haryhe tà, nyamoro ha. Àmryenon mehra mak natxow hatà. Tohsamnohnàtokonye, Satanasà ymo mryyenon me haxa nohsamnohyatxow hatà, nyamoro ha, owàràhyakany komo, kasko, Esmehna hon komo wyà, kekonà, rowya.

10 Teryewhamnohsom me rye rma manatxow hatà. Oseryehpàra mak ehtxok hatà, kasko, àwyanye. Worokyamo yohà ymo yano me tahryemxem me natxow hatà, okukuthuyamo, watxa ymo yaka. Àro wyaro rma tkukmaxem me natxow hatà, Kryestu hona xenyhera harha esnàr kom horà hatà, kasko, àwyanye. Teryewhamnohsomà rma, 10 me nenmahaỵatxow hatà. Noro hona roro rma hak nahtxok hatà, twayehkaxe ro. Thona roro rma ehtokonye, karyhe roro harha neryatxow hatà, noro ha, kasko, àwyanye. Àsok hana torokomaxem me natxow ha, otkukmaxemo komo, anar komo yarymanyenhàyamo. Torokomaxem me natxow hamà, tàwyanye arymanàr kom ke. Àro wyaro rma rha, karyhe roro texem me natxow hatà, nyamoro ha, tàwyanye anhà yarymanàr ke, kasko, Esmehna hon komo wyà, kekonà, rowya.

11 Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatxok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatxoko, kasko, àwyanye.

Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, anàhnohtàkahnà me manatxow hatà.

Awayhàtxhenye rma, anàhnohtàkahna me manatxow hatà, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak ha, kasko, Esmehna hon komo wya. Àro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

Rorwonà àmenhoko Pehkamu hon komo hyaka katxhàrà on ha.

¹² Onà wyaro nkekong xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Pehkamu hon komo hyaka xarha, nyamoro yonye ro hyaka rma, kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, katxefara wyaron yohà, tàyokemà wyaron yohà, tahyayokemà wyaron yohà, kasko, Pehkamu hon komo wya, kekonà, rowya.

¹³ Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà, kasko, àwyanye. Oyowto kom ho natxow hatà, Satanásà ymo mryenon komo, kasko. Nyamoro yoh me nay hatà, noro ymo ha. Àwawonye rma manatxow hatà, omnyamo. Àwawon komo rma, Txesusu mryenonà ryhe amna kany me rma manatxow hatà, kasko, àwyanye. Txesus hona rma menyatxow hatà. Antxepas heno yotahatxownà hatà, oyowto hon komo, Satanásà ymo mryenon komo. Noro heno rma, Txesus yokarymany me nehxakon hatà. Noro rwon yawo ro rma haxa nehxakon hatà. Àwyanye noro heno yotahatxhe rma, Txesus hona rma menyatxkon hatà, omnyamo, kasko, Pehkamu hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁴ Atxke oyehtxoho komo xarha hutwen mak hatà, àsok tawro hana, anar me ahananàhyatxow hatà, okukuru komo, kasko, àwyanye. Barayaw

heno wyaro atxke ahananàhyatxow hatà. Noro heno ryhe, Barake heno hananàhye hatà. Àro hoye ro, Ehsayewyana heno komo yonkuhtohoy hatà, Barake heno wya. Àro hoye ro atxke harha nehxatxkon hatà, Ehsayewyana heno komo, kasko, àwyanye. Barake heno komo horyenà ro kuknon hok harha nehxatxkon heno hatà. Woto anhà ymo yonyetxkon heno hatà. Àhoryenà ro kom kuknonà wya tàmsahotho hoye rma nonyetxkon heno hatà. Anaro rha wos hoko xarha nehxatxkon heno hatà. Àro wyaro rma rha manatxow hatà, okukuru komo wya ahananàhrà kom ke hatà, kasko, Pehkamu hon komo wya, kekonà, rowya. ¹⁵ Anar komo xarha, okukuru komo rma, Nekoraytas komo nhananàhrà ro me natxow hatà. Nyamoro wyaro atxke ahananàhyatxow hatà, kasko, àwyanye. ¹⁶ Àro ke, anar me harha ayanhànàthàyamo xenytrox hatà. Atxke roro rma oyehtokonye, ayanàhnohnye kom me nomokyan hatà, Txesusu, mexehra hatà, kasko, àwyanye. Okukuthuyamo yarymanàr hoko ehxe nomokyan hatà. Tàyehrye ke, katxefara wyaron ke rma, tàmtaye tahatakaxem ke rma, narymetxow hatà, kasko, Pehkamu hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁷ Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatxok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatxoko, kasko, àwyanye.

Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, onà wyaro oyowakryetxow hatà, Txesusu. Anar me anyahmetxow hatà, mana wyaron ke, xenyhenà rotho ke, kahe yawon ke, kasko, àwyanye. Tohu

txko xarha yàmyan hatà, owyanye. Buknyemà txko rma yàmyan hatà. Àro hoko rma àmenhosaho menyatxow hatà. Anaro oyosot komo rma menyatxow hatà, anar komo nhutwahtorà rma hatà, omnyam marma onhutwanàr komo rma hatà. Àro wyaro oyowakryetxow hatà, Tjesusu, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak ha, kasko, Pehkamu hon komo wya. Àro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

Rorwonà àmenhoko Txeyatxera hon komo hyaka katxhàrà on ha.

¹⁸ Onà wyaro nkekón xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Txeyatxera hon komo hyaka xarha, nyamoro yonye ro hyaka rma, kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, Khoryenkom muru. Noro yonuru rma, weheto noruknuru wyaro na. Àhrorà xarha, yawaka wyaro na, enyhyorexaho wyaro rma, weheto waka txexaho wyaro rma. Noro rma nàrwongan hatà, ayakoronye, kasko, Txeyatxera hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁹ Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà, kasko, àwyanye. Noro xe rma haxa manatxow hatà. Noro hona rma haxa menyatxow hatà. Noro hyaka rma haxa matamokyatxow hatà. Anar komo wya oyeryewhamnohnàtokonye, menàmyatxow hatà, ohsànàhpàra rma, kasko, àwyanye. Àro wyaro ohxe mehxatxkon hatà, amnyehra. Amnye rma ohxe nyhe manatxow hatà, kasko, Txeyatxera hon komo wya, kekonà, rowya.

20 Atxke oyehtxoho komo xarha hutwen mak hatà, àsok tawro hana, awawonye rma wosà ymo yesnàr ke hatà. Xesakmew heno wyaro rma rha, atxke rma haxa nay hatà, awawonyeno ymo, kasko, àwyanye. Noro ymo nyakhera mak manatxow hatà, ohyayenye. Noro ymo rma, Khoryenkomo rwonà yokarymanye ro ryhe uro kany me rma nay haryhe tà. Anar me mak ahananàhyatxow hatà, noro ymo, kasko, àwyanye. Tjesus yanoto komo rma yonkuhten hatà, tàwyà ahananàhrà kom ke hatà. Àro hoye ro anaro rha wos hoko manatxow hatà. Anaro rha kàrà hoko natxow hatà, woràskomo komo xarha. Àro hoye ro rma rha, anaro horyenà ro kom kunknon hoko xarha manatxow hatà. Woto anhà ymo monyetxow hatà. Ahoryenà ro kom kunknonà wya tàmsahotho hoye rma monyetxow hatà, wosà ymo wya ahananàhrà kom ke mak hatà, kasko, Tkeyatxera hon komo wya, kekonà, rowya.

21 Anar me harha tanhànàthàrà yonyàr xe nehxakon hatà, Tjesusu, noro ymo wya. Mexe rma haxa ohsànàhpàra rma nehxakon hatà, àhoko. Anar me harha xenyàr xehra mak nay hatà. Anaro rha kàrà hoko rma nay hatà, wosà ymo, kasko, àwyanye. **22** Noro ymo yanàhnohyan hatà, Tjesusu, mexehra hatà. Neheryamen hatà, àtohnà me harha ehtxoho me, kasko, àwyanye. Noro ymo wyaro atxke ehxemotho komo xarha yeryewhamnohyan hatà, thenyehra hatà. Anar me harha tanhànàthàyamo yonyhera rma ehtokonye, neryewhamnohyatxow hatà, Tjesusu, thenyehra hatà.

23 Noro ymo mryenonàtho komo rma wayehken

hatà, kasko, Txeyatxera hon komo wya. Àro hoye ro Txesus yonyatxow harha tà, àmryenon komo, anato rha tohsamnohsomà ro komo, omeroron komo. Thutwatxehkanye ro me harha nenyatxow hatà, tehutwatxho komo hutwatxehkanye ro me harha hatà, towan komo hutwatxehkanye ro me harha hatà. Atxke oyexetxhàyamotho wyaro rma rha nehemen hatà, noro ha, kasko, àwyanye, kekonà, rowya.

24 Àro wyarohra mak natxow hatà, anar komo, okukuru komo rma, Txeyatxera hon kukuru komo rma. Wosà ymo yonytxanyehnà ro me natxow hatà. Ànhananàhpàtor me rma natxow hatà. Satanasà ymo yehutwatxho ryhe amna nhutwehe kany komo yonytxahra rma natxow hatà, nyamoro ha, okukuru komo, kasko, àwyanye. Nyamoro wya, onà wyaro xarha mpànà ehtxok ha kahra harha nay hatà, Txesusu, toyuknye ro me rma esnàr kom ke hatà. **25** Rowya ahananàhàthàyam yawo ron me roro rma ehtxoko, romokhàra ro rma haka, kany me marma nay hatà, àwyanye, okukuru komo wya, kasko, Txeyatxera hon komo wya, kekonà, rowya.

26 Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, onà wyaro oyowakryetxow hatà, Txesusu, toyuknye roro me rma haxa oyehtokony mak ha, kasko, àwyanye. Ehonomnà me xaxa oyeryatxow hatà. Anaro rha yana kom yoh me rma oyeryatxow hatà. **27** Tayàm yano me ehonomnà me tehtxoho wyaro rma rha, ehonomnà me xaxa oyeryatxow hatà, kasko, àwyanye. Àsok hana oryenàtho takahetxow ha. Kahoso ke, yawaka ke, taka-

hetxow hamà, atxke esnàr ke. Àro wyaro rma rha, anhàtho komo manàhnohyatxow hatà, Txesus yano me, eh kom me oyesnàr kom ke, kasko, àwyanye. ²⁸ Kwakwaru ymo wyaron xarha yàmyan hatà, owyanye. Enmahrà ro tonyxemà wyarono rma yàmyan hatà, owyanye, ehonomnà me xaxa ohut-wamohsonàr kom horà. Àro wyaro ehonomnà me xaxa oyeryatxow hatà, Txesusu, anhà yary-manyenhàr me oyehtokony mak ha, toyuknye roro me rma haxa oyehtokony mak ha, kasko, Txeyatxera hon komo wya, kekonà, rowya.

²⁹ Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatzok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatzoko, kasko, Txeyatxera hon komo wya. Àro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

3

Rorwonà àmenhoko Sahdes hon komo hyaka katxhàrà on ha.

¹ Onà wyaro nkekong xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Sahdes hon komo hyaka xarha, nyamoro yonye ro hyaka rma, kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, Khoryenkom yokato yohà, xeryko yoh xarha, kahe yawon kom kunkonà rma yohà, kasko, àwyanye. 7 me owto hon komo hyaka noro nànyaketxho me natxhe, Khoryenkom yokato, kahe yawon komo xarha, kasko, Sahdes hon komo wya, kekonà, rowya.

Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà, kasko, àwyanye. Karyhe rma haxa natxow hamà, moxamo, katxho me rma manatxow haryhe tà. Twayehso mak manatxow hatà, ohnawonye, kasko, Sahdes hon komo wya. ² Khoryenkomо nenyàr me ryhe, ohxehra rma manatxow hatà. Ohxe roro rma haxa natxhe katxho mehra mak manatxow hatà, noro nenyàr me. Àro ke, thona ro harha ehtxok hatà, kasko, àwyanye. Tahoxerye rma manatxow haryhe tà, ohnawonye, atxke txko mak hatà. Àwayehtàkahra rma manatxow hatà, ohnawonye. Àro ke, thona ro harha ehtxok hatà. Tahoxerye harha ehtxok hatà, ohnawonye, kasko, Sahdes hon komo wya, kekonà, rowya. ³ Amnyehra onenytxatxhàyamo hutwahkahpàra ehtxok hatà. Àro hoko rma, yaworo xaxa nay hamà kany me mehxatxkon hatà. Àro yawo ro rma ehtxok hatà, kasko, àwyanye. Anar me harha ayanhànàthàyamo xenytxok hatà. Thona rohra rma oyehtokony haxa, ayanàhnohnye kom me nomokyan hatà, Txesusu. Ekayhera nomokyan hatà, ohyakanye, temenyem komo yomoknàr wyaro mak ha. Àsokentok hana. Omohtoho ywenyeke rma manatxow hatà, kasko, Sahdes hon komo wya, kekonà, rowya.

⁴ Atxke oyehtokonye, buryenkem ke tehonomtosom komo wyaro manatxow hatà, noro nenyàr me. Àro wyarohra mak natxow hatà, okukuru komo, Sahdes hon komo rma, yakenohnà komo rma, kasko, àwyanye. Txesus yakoro tátosom me harha natxow hatà, nyamoro ha, amnye ha. Buknyem ke tehonomtosom komo wyaro, ohxe

rma haxa tonyxem me natxow hatà. Àsok tawro hana. Txesus yakoro tàtohorye natxhe, ohxe rma haxa tesnàr kom ke, katxho me natxow hatà, nyamoro ha, okukuru komo rma, kasko, Sahdes hon komo wya, kekonà, rowya.

⁵ Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, àro wyaro ohxe manatxow hatà, amnye ha. Buknyem ke tehonomtosom komo wyaro, ohxe tonyxem me manatxow hatà, kasko, àwyanye. Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, àmenhosah roro nay hatà, oyosot komo, Txesus karyehtan yawo, karyhe roro natxhe, moxamo, katxho yawo rma. Oyosot komo yowhàra ro mak nay hatà, Txesusu, àro yaye, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak hatà, kasko, àwyanye. Romryenon omoro ken xarha tà, Txesusu, ohokonye, tàyàm nenytxanàr me hatà, tàyàm yanoto komo nenytxanàr me xarha hatà, kahe yawon komo rma nenytxanàr me hatà. Romryenon omoro ken hatà, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak hatà, kasko, Sahdes hon komo wya, kekonà, rowya.

⁶ Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatzok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatzoko, kasko, Sahdes hon komo wya. Àro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

Rorwonà àmenhoko Feraknerfeya hon komo hyaka katxhàrà on ha.

⁷ Onà wyaro nkekong xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Feraknerfeya hon komo hyaka xarha, nyamoro yonye ro hyaka rma,

kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, enyhoru ro, yaworon xaxa. Khoryenkom yowto hona toto komo yany me nay hatà, noro ha, kasko, àwyanye. Dafe heno yowto hona toto komo yany me nehxatxkon hatà, amnyehran heno komo. Nyamoro heno wyaro, Khoryenkom yowto hona haxa any kom me nay hatà, Txesusu, kasko, àwyanye. Àwya, Khoryenkom yowto hona mätetxhe hampànà, katxho komo rma, àhorohkahnà ro me natxow hatà. Àwya, Khoryenkom yowto hona àtohra ro mak manatxhe hampànà, katxho kom haxa ryhe, arhànà ro me natxow hatà. Khoryenkom yowto hona toto komo yanye rma, nàrwongan hatà, ayakoronye, kasko, Feraknerfeya hon komo wy, kekonà, rowya.

⁸ Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà. Ahoxemra manatxow hatà. Ahoxemnà rma, noro rwon yawo ro rma manatxow hatà. Teryewhamnohsom me manatxow hatà. Teryewhamnohsomà rma, Txesusu mryenonàhnà uro kahra rma manatxow hatà, kasko, àwyanye. Owyanye ryhe, Khoryenkom yowto hona mätetxhe hampànà, kany me nay hatà. Ohorohkahranye ro mak natxow hatà, anar komo, kasko, Feraknerfeya hon komo wy, kekonà, rowya.

⁹ Àsok kany me hana natxow ha, oyeryewhamnohnye kom ha. Xuknewyana ryhe amna, Khoryenkom mryenonà rma, kany me rma natxow haryhe tà. Temarontetxow mak hatà. Àmryenon mehra mak natxow hatà, kasko, àwyanye. Tohsam-

nohnàtokonye, Satanasà ymo mryenon me haxa nohsamnohyatxow hatà, nyamoro ha, oyeryewhamnohnye komo. Onà wyaro neryatxow hatà, Txesusu. Ayakratakanye nehurstxow hatà, tano me ronye rma hatà. Onà wyaro nketxow hatà, owyanye. Omnyamo ryhe, ehonomnà me manatxhe, amna yoho rma haxa mak ha, ketxow hatà, owyanye. Axan kom me Txesus yehtxoho hutwetxow harha tà. Àro wyaro oyeryewhamnohnyenhàyamotho yeryan hatà, Txesusu, kasko, Feraknerfeya hon komo wya, kekonà, rowya.

10 Txesusu rwon yawo ro rma haxa manatxow hatà. Àsok tawro hana. Teryewhamnohsomà rma, noro wyaro rma rha menàmyatxow hatà, ohsànàhpàra rma. Àro ke, okurunhetxow hatà, noro ha, toto komo yeryewhamtoho hona, kasko, àwyanye. Amnye thenyehra rma haxa neryewhamyatxow hatà, toto komo, omeroron komo. Àro wyaro tkukmaxem me natxow hatà, yukryeka hon komo, teryewhamrà kom ke hatà. Àro hona rma okurunhetxow hatà, Txesusu, kasko, Feraknerfeya hon komo wya, kekonà, rowya.

11 Mexehra nomokyan hatà. Noro hona menyatxow hatà. Noro hona xenye ro rma, àhona roro rma xenytxok hatà, amnye towakryetxehkaxem me oyehtxoho meny hatà, onà wyaro katxho mehra oyehtxoho meny hatà, moxamohnà, anar kom haxa, towakryexem me natxhe, katxho mehra oyehtxoho meny hatà. Àsok tawro hana. Otkukmaxemo komo yorokonà wyaro nay hatà, oyowakryetxho komo, amnye ha, noro hona

xenye ro me oyehtokony mak hatà, kasko, Ferakn-erfeya hon komo wyà, kekonà, rowya.

12 Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, onà wyaro oyowakryetxow hatà, amnye ha. Khoryenkomо hyawo roro manatxow hatà, kasko, àwyanye. Àsok hana nehxakon ha, Khoryenkom màn yetxehà. Noro mòn yawo roro nehxakon hamà. Àro wyaro rma rha, noro hyawo roro manatxow hatà. Noro hyaye towhànà ro me manatxow hatà, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak hatà, kasko, àwyanye. Onà wyaro xarha oyowakryetxow hatà. Tàyàm yosotà menhen hatà, ohokonye, Khoryenkomо mryyenon me oyonyhonàr kom horà. Tàyàm yowto yosot xarha menhen hatà, ohokonye, Khoryenkom yowto hon me oyonyhonàr kom horà, kasko, àwyanye. Àsok katxho me hana nay ha, Khoryenkom yowto ha. Xerusaryen yohon onà katxho me nay hatà. Kahe yaye tomohsomà rma àro hatà, amnye ha, Khoryenkomо hyaye tomohsomà rma hatà. Àro yosotà rma menhen hatà, ohokonye, àro hon me rma oyonyhonàr kom horà, kasko, àwyanye. Tosotà rma menhen xarha tà, Txesusu, ohokonye, támryyenon me oyonyhonàr kom horà. Esotà rma, anar me nay hatà, enytxahnà rotho me hatà. Àro wyaro oyowakryetxow hatà, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak hatà, kasko, Feraknerfeya hon komo wyà, kekonà, rowya.

13 Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatxok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatxoko, kasko, Feraknerfeya hon komo

wya. Àro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

Rorwonà àmenhoko Rawdeseya hon komo hyaka katxhàrà on ha.

¹⁴ Onà wyaro nkekong xarha, noro ha, rowya. Rorwonà àmenhoko, Rawdeseya hon komo hyaka xarha, nyamoro yonye ro hyaka rma, kekonà. Onà wyaro kasko, àwyanye, owya àmenhonàr me. Ayakoronye nàrwongan hatà, yaworon xaxa. Noro rma, Khoryenkomo rwon yawo ro ekarymany me nay hatà, kasko, àwyanye. Yaworo xaxa mpànà àkehe ha, kanye ro me nay hatà. Noro wya rma akàhtonoy eryhoy hatà, Khoryenkomo. Akàhtonoy ytxoho yoh me rma nehxakon hatà. Noro rma nàrwongan hatà, ayakoronye, kasko, Rawdeseya hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁵⁻¹⁶ Onà wyaro oyehtxoho komo hutwen hatà. Atxke manatxow hatà, kasko, àwyanye. Txesus xe amna naha, màketxowà rma haryhe tà. Yaworohra mak àro wyaro màketxow hatà, kasko, àwyanye. Tàxe rma haxa oyesnàr komo xe nay hatà. Àro wyarohra mak manatxow hatà. Àro ke, onà wyaro haxa tkahorye nay hatà, owyanye, kasko, àwyanye. Txesus xehra ro mak amna naha tkahorye nay hatà, owyanye. Àro wyaro kahra mak manatxow hatà. Txesus xe amna naha, màketxowà rma haryhe tà, yaworohra mak hatà, kasko, àwyanye. Àro ke, atxke rma haxa manatxow hatà, àwya. Txesus xanhàn kom yoho rma haxa, atxke manatxow hatà, àwya, yaworohra owyanye noro xe amna naha tawro ke mak hatà, kasko, àwyanye. Àro ke axanomkahnohyatxow hatà.

Tàmryenon me ohsamnohpàn me harha oyeryatxow hatà. Àsok hana kwokuthuyamo tarketxow ha, kasko, àwyanye. Anatoko, tàkrakoke ehtoko, tarketxow hamà, atxke esnàr ke. Tàkrakokemà wyaro manatxow hatà, omnyamo, yaworohra noro xe amna naха kany me oyesnàr kom ke hatà. Àro ke, kàwyanye tàkrakokemà yarkantokono wyaro, tàhyaye anyakyatxow hatà. Tàmryenon me ohsamnohpàn me harha oyeryatxow hatà, kasko, Rawdeseya hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁷ Ewakryetxehkaxah me rma amna nay hamà, kany me manatxow hatà. Ohxe rma haxa amna nay hamà, àro ke, amna nyhe txko ewakryeko kahra harha amna nay hamà, ewakryetxehkaxah me amna yesnàr ke, kany me manatxow hatà, kasko, àwyanye. Àro wyaro kanye rma, ohxehra rma manatxow hatà. Akoronomañna me rma manatxow hatà, enhun komo wyaro rma hatà, àwomumnu komo wyaro rma hatà. Àro wyaro ohxehra oyehtxoho komo hutwahra rma manatxow hatà, kasko, Rawdeseya hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁸ Àro ke, onà wyaro ahananàhyatxow hatà, noro ha, kasko, àwyanye. Amna nyhe txko ewakryeko, ohxe rma haxa amna yehtxoho me, katxok hatà, àwya. Àsok hana uru yehekahtyatxow ha, toto kom ha. Uru yehekahtyatxow hamà. Enyhoryexaho rma, weheto waka txexaho rma yehekahtyatxow hamà, tkatxhonke rma haxa tesnàr kom horà. Àro wyaro rma rha, amna nyhe txko ewakryeko, katxok hatà, àwya, ohxe harha oyesnàr kom horà, kasko, àwyanye. Àsok hana twomun komo

yehekahtyatxow ha, toto kom ha. Twomun komo rma, buknyemà rma, enyhoru rma yehekahtyatxow hamà, atxke tonyxem me tesnàr kom hona, anyempera rma tesnàr kom hona. Àsok hana tonuru komo yohtxe yehekahtyatxow ha, toto kom ha. Enhura tehtokonye, nehekahtyatxow hamà, tonuru komo yohtxemanàr horà, tonke harha tesnàr kom horà. Àro wyaro rma rha, amna nyhe txko ewakryeko, katxok hatà, omnyamo, àwya, ohxe harha oyesnàr kom horà, kasko, Rawdeseya hon komo wya, kekonà, rowya.

¹⁹ Tànàhnàn komo rma yoyan hatà, Txesusu. Nyamoro rma hanatanàhyan hatà. Àro ke, noro xan me rma haxa ehtxok harha tà. Anar me harha ayanhànàthàyamo xenytxok hatà, kasko, àwyanye. ²⁰ Oyowan kom yaka towomrà xe nay hatà, Txesusu. Nàmno hotar hoko tey tey kany komo wyaro, rowomrà xe wehxaha, oyowan yaka, kany me nay hatà. Owyanye enytxantoko rma, owomko katxok hatà, àwya, kasko, àwyanye. Owyanye owomko katxhe rma, nowomyan hatà, oyowan kom yaka. Tasahxemtosom komo wyaro, teryhorye manatxow hatà, omnyamo, noro yakoro, kasko, Rawdeseya hon komo wya, kekonà, rowya.

²¹ Anhà yarymanyenhàr me oyehtokonye, tàwyaro rma rha eholomnà me oyeryatxow hatà, noro ha. Noro ryhe, tàwya anhàtho yarymatxhe rma, eholomnà me xaxa neryewtay hatà, tàyàm yahonà ymo hona. Àro wyaro rma rha, eholomnà me xaxa meryewttxow hatà, Txesus yahonà ymo hona, anhà yarymanyenhàr me oyehtokony mak hatà, kasko, Rawdeseya hon komo wya, kekonà,

rowya.

²² Thanak oyehtokonye, Khoryenkom yokato enytxatzok hatà. Noro ryhe nàrwongan hatà, anato rha tohsamnohsomà ro kom yakoro. Noro rma enytxatzoko, kasko, Rawdeseya hon komo wya. Åro wyaro katxho rma àmenhoko, àhyakanye, kekonà, rowya.

4

Khoryenkom hoko kahe yawon komo wanotathàrà on ha.

¹ Åro wyaro rowya enytxatzhe rma, wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Kahe wenyeye. Åto rma nehxakonà, nàmno hotarà. Ahurmakaxaho rma nehxakonà. Àmenhoko kanyenhàrà rma, nàrwonàmye xarha. Waxuru yoruru wyaro àrwonàmsahonhàrà rma, nàrwonàmye xarha. Onà wyaro nkekona, rowya. Omoko, xaro, kekonà. Omoko, xaro, kahe yaka. Åsok hana natxow ha, kahe yawon kom ha, amnye ha, kekonà. Åsok hana natxow ha, yukryeka honotho komo xarha, amnye ha. Amnye ehtxoho komo rma wenyhehe, owya, kekonà. Khoryenkomo yehutwatxho yano me amnye ehtxoho komo rma wenyhehe, owya, kekonà, rowya.

² Åro wyaro àwya katxhe rma, Khoryenkom yokato yoh me rma haxa wexey harha, rosenyetnàrà wyaro rma. Noro yano me rma haxa kosenyehtyakonà wyaro. Kahe yawo nehxakonà, ahonano ymo, ronenyàr me. Åro ho eryewtaxaho nehxakonà, ehonomnà xaxa ymo. ³ Ohxe rma

haxa tonyxem me nehxakonà, tohu txko wyaro, ehetàhpennyeno wyaro rma, xaspe wyaro rma, saknonyu wyaro rma. Noro yahonà ymo horye ro nehxakonà, kukawa. Ohxe rma haxa tonyxem me rma rha nehxakonà, kukawa xarha, tohu txko wyaro rma rha. Esmerawda wyaro haxa nehxakonà.

⁴ Noro yahonà ymo horye ro, yak nehxakonà, ahonano xarha. 24 me nehxakonà, àyakenonà. Àro ho eryewtaxaho nehxatxkonà, horykomo komo. 24 me rma rha nehxatxkonà, àyakenon komo. Buknyem ke ehnomtosaho nehxatxkonà. Uyhuthur kom ho nehxakonà, erokon komo, uru yakàhtosaho rma. ⁵ Noro yahonà ymo hoko sasa tawro wenyakonà, thenyehra mak ha. Àrwo xarha, teryewrye ro rma haxa nehxakonà. Taray xarha, thenyehra rma haxa neyorkwakonà. Àro ymo yakratawo, sme sme sme nkekona, txamayaho wyarono. 7 me nehxakonà, àyakenonà. Khoxyenkom yokato kuknon me rma nehxakon hatà. ⁶ Àro ymo yakratawo rma rha nehxakonà, tuna ymo wyarono. Kanafa wyaro ryhe nehxakonà. Ohxe tonyxem me nehxakonà, tohu txko wyaro, kryestawu wyaro.

Noro yahonà ymo màhto rma haxa nehxatxkonà, karyhe ymo tehxem komo. Anaro, monye nyhe nehxakonà. Anaro, oyoro nyhe nehxakonà. Anaro, àhanaw nehxakonà, howehe. Anaro, àhanaw xarha nehxakonà, howehehra. Àro wyaro noro yahonà ymo màhto nehxatxkonà, karyhe ymo tehxem komo. Enur komo ryhe, yak nehxakonà, ahyayeny xarha. ⁷ Anaro, kamara

ymo wyaro nehxakonà. Anaro, okno ymo wyaro nehxakonà, towru wyaro. Anaro, toto wyaro nehxakonà, empatarà. Anaro, yaymo wyaro nehxakonà, karyhe awasnaha tåtosomà ymo wyaro. ⁸ Omeroro rma, tahotàhke nehxatxkonà. 6 me rye nehxakonà, ahothàr komo yakenonà. Enur komo ryhe, thenyehra rma haxa nehxakonà, àhorye rony xarha, àhnawony xarha.

Emahona ro wanotetxow hatà, karyhe ymo tehxem komo, awasnaw xarha hatà, kohsaya xarha hatà. Atàknahra ro mak natxow hatà. Twanotaxemà rma, onà wyaro roro rma nketxkonà. Enyhoru ro mosonà, enyhoru ro, enyhoru ro mosonà, Khoryenkomo, Kohkomo rma, eholomnà xaxa rma, ketxkonà. Noro ryhe, amnyehra nehxakonà rma. Amnye rma na ha rma. Amnye na ha rma, ketxkonà, karyhe ymo tehxem komo. ⁹ Àro wyaro nketxkonà, noro hoko, tahonà ymo ho eryewtaxah hoko, tehxemà roro hoko. Ohxe xaxa manaha, ketxkon xarha, àwya. Ehonomnà me xaxa manaha, ketxkon xarha. Amna yowakryenyè ro me xaxa manaha, ketxkon xarha, karyhe ymo tehxem komo, àwya.

¹⁰ Àro wyaro àwyanye tatoko rma, onà wyaro nehxatxkonà, 24 komo, horykomo komo, tahon kom ho eryewtaxemo komo. Noro yakrataka nehurkatzownà, tano me ronye rma. Noro yowakryetxkonà. Tehxemà roro rma yowakryetxkonà. Torokonàthàyamo yarymatxownà, noro yakrataka. Onà wyaro nketxkonà, àwya. ¹¹ Amna yohà y, amna horyenà y, ohxe xaxa manaha katxho me manay hamà,

omoro, amna wya, ketxkonà. Ehonomnà me xaxa manaha katxho me manay hamà, amna wya. Tahoxye xaxa manaha katxho me manay hamà, amna wya. Àsok tawro hana, omeroro akàhtono ynyenhàr me oyesnàr ke hamà, ketxkonà. Ehxenàtho rma, tehxem me harha nexey hamà. Akàhtosah me harha nexey hamà, ayano me ro mak ha, ketxkonà, horykomo komo, 24 komo rma.

5

Kahneru mxekrà yonyetxhàrà on ha.

¹ Onà wyaro xarha wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Karyehta wenyeye. Noro yomyawo nehxakonà, tahonà ymo ho eryewtaxaho yomyawo. Howehenohnà ke nahohsakonà. Onà wyaro nehxakonà, karyehta. Àmkaye rha àmenhosah me nehxakonà. Àhsomaxah me xarha nehxakonà, àramkanàr hona. Àhsomaxah yakenonà rma, 7 me nehxakonà, 7 me rma rha karyehta yesnàr ke.

² Kahe yawono ymo xarha wenyeye. Kho-ryenkom yanoto rma noro ha, karyheno ymo. Noro rma, teryewrye ro nàrwonàmye. Onokà ryhe, karyehta ramkeno, kekonà. Onokà ryhe, nàhsonkeno, tàwya àramkatxho me. Onokà ryhe, enyhoru ro me xaxa naye. Enyhoru ro rma, àramkany me nay hatà, noro marma mak ha, kekonà, kahe yawono, karyheno ymo.

³ Ehxera ro mak nehxakon hatà, àramkanye. Kahe yawon komo rma, yukryeka hon komo xarha, yuhnayen hon komo xarha, karyehta

ramkany menyexehra ro mak nehxatxkon hatà. Xeny menyxehra ro mak nehxatxkon hatà. ⁴ Àro ke, thenyehra kratekonà, àramkanye ehxera esnàr ke, xenye rma ehxera esnàr ke, enyhoru ro rma ehxera esnàr ke.

⁵ Àro wyaro rowratantoko rma, onà wyaro nkekònà, rowya, horykomo, 24 kom kukuru rma. Àratahra exko, kekonà, rowya. Àratahra exko. Xenyko mokro, Xukna heno yohamàtho rma, kamara wyaro karyheno rma, Dafe heno yohamàtho rma. Noro rma, anhàtho yarymanyenhàr me naха, kekonà. Mok ma omoro katxhàrà me naха. Àro ke, karyehta ramkany me nay hamà. Àhsonkany me nay hamà, noro ha, kekonà, horykomo, rowya.

⁶ Kahneru mxekrà rma wenyeye. Ahonano ymo màhto thataw nehxakonà, àton komo yamrakatawo, karyhe ymo tehxem komo yamrakatawo rma, horykomo komo xarha yamrakatawo. Àharaxkaxahonhàràtho me nehxakonà. Eryetàyaxerye, 7 me nehxakonà. Enuru xarha, 7 me rma rha nehxakonà. 7 me enuru yehtxoho rma, Khoryenkom yokato kuknon me nay hatà. Yukryeka horye tånyahxemà rma kuknon me nay hatà.

⁷ Tahonà ymo ho eryewtaxaho hyaka haxa toye, kahneru mxekrà. Emyawono rma yahosàye. Karyehta rma yahosàye.

⁸ Àro wyaro àwya karyehta yahosàtxhe rma, ne-hurkatxownà, karyhe ymo tehxem komo, 4 komo rma, horykomo komo xarha, 24 komo rma. Tano me ronye rma nehurstxownà, kahneru mxekrà

yakrataka. Emyawonye nehxakonà, tàyorkaxemà, ahpà xarha, uru yakàhtosaho rma. Ahpan komo rma, tanohke ro rma haxa nehxakonà, ensensuke, ownyaku wyaron ke. Àro rma, Khoryenkomо mryenon komo rwonàmtaho kuknon me nay hatà.

⁹ Anaro wano yatxownà. Twanotaxemà rma, onà wyaro nketxkonà. Karyehta yahosnye me xaxa manay hamà, omoro, ketxkonà, kahneru mxekrà wya. Àhsonkany me xaxa manay hamà. Àsok tawro hana, enyhoru ro me xaxa oyesnàr ke hamà, àwayehkaxahonhàr me oyesnàr ke hamà, ketxkonà. Oyekamsuhkatxhàrà hoye ro, toto komo menyhoryeye. Anaro rha yana komo rma, ukukuru komo rma, menyhoryeye. Enyhoryetxho komo rma mehemaye, oyekamsuhkanàr ke. Khoryenkomо wyano ro me harha ehtxoho komo mehemaye, omoro, ketxkonà. ¹⁰ Khoryenkomо mryenon me harha metxownà. Noro yanoto ro me harha metxownà. Khoryenkomàn yonye ro heno komo wyaro rma, noro yanoto me metxownà. Nyamoro rma, toto komo kayaryet me harha mpànà natxhe ha, ketxkonà. Yukryeka hon komo kayaryet me harha mpànà natxhe ha, ketxkonà, karyhe ymo tehxem komo, horykomo komo xarha.

¹¹ Wenyey xarha, rosenyetnàrà wyaro rma. Nyamoro horye ro, ahonano ymo horye ro xarha, bamtotàhkaxe ro nehxatxkonà, kahe yawon komo. Thenyehra rma haxa nehxatxkonà, àyakenon komo, tkuknomanàr kom yoho rma haxa mak ha. Àrwon komo wenytxaye. ¹² Onà wyaro nketxkonà,

teryewrye ro rma haxa mak ha. Ohxe xaxa manaha tkahorye naha, kahneru mxekrà hoko, ketxkonà. Awayehkaxahonhàr me naha, noro ha. Ehonomnà me xaxa naha, tkahorye naha, noro hoko. Tkatxhonke xaxa naha, tàywero xaxa naha, tahoxerye xaxa naha, toyuhsom me xaxa naha, ohxe xaxa naha, towakryexem me xaxa naha, tkahorye naha, noro hoko, ketxkonà, kahe yawon komo, thenyenohnà komo rma.

¹³ Anar komo rwon xarha wenytxaye. Onà wyaro nketxkonà, kahe yawon komo rma, yukryeka hon komo xarha, yuhnayen hon komo xarha, tuna ymo kwawon komo xarha, omeroron komo rma. Onà wyaro tkatxe roro, tahanà ymo ho eryewtaxah hoko, kahneru mxekrà hoko xarha, ketxkonà. Towakryexem me xaxa nay hamà, tkatxe roro. Toyuhsom me xaxa nay hamà, tkatxe roro, ehnominà me xaxa nay hamà, tkatxe roro, meya roro mak ha, ketxkonà, omeroron komo. ¹⁴ Àro wyaro hamà, ketxkonà, karyhe ymo tehxem komo, 4 komo rma. Tano me ronye rma nehurstxownà xarha, horykomo komo, 24 komo rma. Noro yowakryetxownà, nyamoro xarha.

6

Kahneru mxekrà wya karyehtha hsonkatxhàrà on ha.

¹ Onà wyaro xarha wenyeye, rosenyetcnàrà wyaro rma. 7 me nehxakonà, karyehtha hso-maxaho. Anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà, ronenyàr me. Onà wyaro xarha wenytx-

aye. Karyhe ymo tehxem kom kukuru ryhe nàrwonàmye. Teryewrye ro rma haxa nàrwonàmye, taraye yoruru wyaro mak ha. Omok ha, kekonà. Omok ha. ² Nomokye, okno ymo, kafaru ymo, ronenyàr me. Buknye nehxakonà. Àmkawo nehxakonà, toto ymo. Tàkrahanke nehxakonà. Erokona àyàmtxownà, àwya. Mok ma omoro katxho rma yàmtxownà, àwya. Waha me toye. Toto heno komo yarymaxe toye.

³ Àhona, anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà. Anaro rwonà wenytxaye. Anaro, karyhe ymo tehxem kom kukuru rma, nàrwonàmye. Omok ha, kekonà. Omok ha. ⁴ Anaro kafaru ymo nomokye. Tutxurye nehxakonà. Àmkawo nehxakonà, toto ymo, anaro. Waha me toto komo yeny me nehxakonà, noro ymo ha, osoxanhàn me harha txeny kom me mak ha, tosohtahaxem me txeny kom me mak ha. Àyehrye ymo yàmtxownà, àwya. Katxefara wyarono ymo yàmtxownà, àwya.

⁵ Àhona, anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà. Anaro rwonà wenytxaye. Anaro, karyhe ymo tehxem kom kukuru rma, nàrwonàmye. Omok ha, kekonà. Omok ha. Anaro kafaru ymo nomokye, ronenyàr me. Thurme nehxakonà. Àmkawo nehxakonà, toto ymo, anaro. Emyawo nehxakonà, nyah kuknomatxho. ⁶ Toto rwonà wyarono wenytxaye. Karyhe ymo tehxem komo yamrakatawo nehxakonà, àrwonà, ⁴ komo yamrakatawo rma. Onà wyaro nkekona. Ànyahpàra rma haxa natxhe hampànà, toto komo, kekonà. Tehetàhke rma haxa na ha hampànà, ekeyu, yakehra rma haxa esnàr

ke. Tàtxenyerun kom hona yakehra tryeku yehekahtyatxhe hampànà, kekonà. Àro rma hona, yake nyhe txko sefakna yehekahtyatxhe hampànà. Ehetàhpenyehra nyhe hak nahko, oryefera xkunu, ufa xkun xarha, kekonà.

⁷ Àhona, anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà. Anaro rwonà wenytxaye. Anaro, karyhe ymo tehxem kom kukuru rma, nàrwonàmye. Omok ha, kekonà. Omok ha. ⁸ Anaro kafaru ymo nomokyè, ronenyàr me. Tàxkàwàtaknye nehxakonà. Àmkawo nehxakonà, toto ymo, anaro. Wayehkano ynye mosonà katxho me nehxakonà, esotà. Noro yakoro tekon xarha, anaro. Noro yosotà rma, àwayehxemo kom yosarà onà katxho me nehxakonà. Yukryeka hon heno komo wayehkany me nehxatxkonà, nyamoro. Àhoyen heno komo rma wayehkany me nehxatxkonà. Thenyenohnà heno komo rma wayehkany me nehxatxkonà. Onà wyaro katxho me ryhe nehxatxkonà. Katxefara wyaron ke etahatxoko katxho me, ahyehno wya xarha àwayehkatxoko katxho me, eherya wya xarha àwayehkatxoko katxho me, onokna wya eskanàr kom ke xarha àwayehkatxoko katxho me nehxatxkonà.

⁹ Àhona anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà. Onà wyaro ryhe wenyeye. Okno yaknyohtoho wyarono wenyeye. Khoryenkom mân yawonotho wyarono rma wenyeye. Esnawo rma nehxatxkonà, Khoryenkom yanoto heno komo. Etahaxemo heno komo rma nyamoro ha. Khoryenkomо rwonà yokarymatxho hoye ro, Txesusu yokarymatxho hoye ro, etahaxemo

heno komo rma nyamoro ha. ¹⁰ Àrwon komo wenytxaye. Onà wyaro nketxkonà, teryewrye ro. Amna yohà y, eholomnà ro y, enyhoru ro me manaha, omoro, ketxkonà. Yaworon me xaxa manaha. Àsokentoko ryhe amna yotahatxhàràtho mehenàhyano, amnye rma katà, amnye haxa katà, ketxkonà. Àsokentoko amna yotahatxhàràtho mehenàhyano. Àsokentoko amna yotahanyenàhyamothro manàhnonyano. Àsokentoko yukryeka hon komo manàhnonyano, ketxkonà.

¹¹ Onà wyaro xarha wenyeye. Àhonon komo yàmtxownà, àwyanye. Buknyemà rma yàmtxownà. Onà wyaro nketxkonà, kahe yawon komo, àwyanye. Mexe nyhe hak àmomohtxoko, ketxkonà. Mexe nyhe hak àmomohtxoko. Owyaronye rma rha totahaxem me natxhe, oyowtà kukuru komo, Khoryenkom yanoto komo, ketxkonà. Etahahnà me rma hak ehtokonye, àmomohtxoko. Àmomoknàr kom me rma, teryehorye rma ehtxoko, ketxkonà, àwyanye.

¹² Àhona anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà. Onà wyaro ryhe wenyeye. Nosowusàye, yukryeka heno, thenyehra rma haxa mak ha. Kamàm heno nawanay harha, sakatho wyaro harha, thurmémà wyaro harha. Nuno heno xarha kamsuhtay harha, omeroro rma. ¹³ Xeryko heno xarha nothahye, yukryeka hona. Àsok hana nothahyan ha, fek yeherà. Utxuhnu rma nothahyan hamà, atxowowo ymo yomoknàr ke. Àro wyaro rma rha nothahye, xeryko heno. ¹⁴ Sa, nosomtatkaye, kahe heno. Àsok hana karyehta tamyatxow ha. Tam-

atxow hamà, xenyhen me harha ehtxoho me. Àro wyaro rma rha, xenyhen me harha nexeye, kahe heno. Àhà ymo heno xarha nohtakaye, omeroro. Eryetarà ymo heno xarha nohtakaye, omeroro rma rha.

¹⁵ Onà wyaro nehxatxkonà, toto heno komo. Noseryehyatxkonà, omeroron heno komo, àkayaryet heno komo rma, owto yoh heno komo xarha, waha yoh heno komo xarha, tkatxhonkemà ro heno komo xarha, ebonomnà heno komo xarha, anotonano ro heno komo xarha, anotomahnà ro heno komo xarha. Omeroron komo rma nekahtàmtxownà, àhà ymo hona. Nohtanamttxownà, tohu ymo yosnaka, toh yowtar yaka xarha. ¹⁶ Onà wyaro nketxkonà. Àhà ymo hak keryemuhtxowà, ketxkonà. Tohu ymo hak konamtxowà. Àsok tawro hana. Kanàhnohnye kom me nosonyhon hamà, tahonà ymo ho eryewtaxaho. Khokonye ewakhàn me nosonyhon hamà, kahneru mxekrà, ketxkonà. ¹⁷ Àwyanye kanàhnootho ymo komo ryhe, nemahno haxa hamà. Ekurunhohra ro mak tehxatxow hamà, ketxkonà, toto heno komo, omeroron heno komo rma.

7

Kahe yawon komo wya Khoryenkom yanoto komo kuknomatxhàrà on ha.

¹ Àro tàhto rma, kahe yawon komo wenye, rosenyetnàrà wyaro rma. ⁴ me nehxatxkonà. Thatawo nehxatxkonà, yukryeka màtà ymo ho, anato rha. Yukryeka yanàhnohnye me nehxatxkon hatà, tuna ymo yanàhnohnye me

xarha hatà. Atxowowo ymo yoh me nehxatxkon hatà. Atxowowo ymo wahkotetxkonà, yukryeka yanàhnohso omoknàr hona, tuna ymo yanàhnohso omoknàr hona, wewe komo yanàhnohso omoknàr hona.

² Anaro kahe yawon xarha wenyeye. Nasanàmyakonà. Kamàmà yahatakatxho nyero nasanàmyakonà. Anewu wyarono yaryakonà. Khoryenkom katxho rma àro hatà, anewu wyarono, tehxemà ro katxho rma hatà. Teryewrye ro rma haxa nàrwonàmye, noro, anar kom yakoro, kahe yawon kom yakoro, 4 kom yakoro. ³ Onà wyaro nkekonà, àwyanye. Yukryeka yanàhnohpàra rma hak ehtxoko, kekonà, àwyanye. Tuna ymo yanàhnohpàra rma hak ehtxoko. Wewe komo yanàhnohpàra rma hak ehtxoko, kekonà, àwyanye. Wahoro htxero Khoryenkom yanoto komo amna nkuknometxow hatà. Àher komo rma amna nkuknometxow hatà, on ke, Khoryenkom katxho ke, anewu wyaron ke. Amna nkuknometxow hatà, Khoryenkom yanoto me xenyhonàr kom horà, kekonà. Amna wya ukuknomatxhenye, yukryeka heno komo manàhnohyatxow hatà, kekonà, kahe yawono, anaro kahe yawon komo wya.

⁴ Ukuknomaxemo yakenon komo wenytxaye, 144.000 hatà. Ehsayewyana heno komo rma nyamoro hatà, anaro rha Xako muru heno komo yohamàthàyamo rma hatà. ⁵ Ukukuru komo, Xukna heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me hatà. Ukukuru komo xarha, Hukmen heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Kakne

heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. ⁶ Ukukuru komo xarha, Ase heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Naftarye heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Manases heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. ⁷ Ukukuru komo xarha, Semyaw heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Ryefe heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Ehsaka heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. ⁸ Ukukuru komo xarha, Sekmurun heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Xose heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà. Ukukuru komo xarha, Benytxamen heno yohamàtho me nehxatxkon hatà, 12.000 me rma rha hatà.

Thenyenohnà komo buknyem ke ehonomtox-emo komo yonyetxhàrà on ha.

⁹ Àro tàhto rma, wenyey xarha, rosenyetnàrà wyaro rma. Toto komo wenye. Thenyehra rma haxa nehxatxkonà, tkuknomanàr kom yoho rma haxa mak ha. Anaro rha yana kukuru kom me nehxatxkonà. Thatawo nehxatxkonà, tahonà ymo ho eryewtaxaho yakratawo, kahneru mx-ekrà xarha yakratawo. Buknyem ke ehonomtosaho nehxatxkonà. Emyawonye nehxakonà, maryha yarà wyarono.

¹⁰ Onà wyaro nketxkonà, teryewrye ro. Konyhoryenye ro kom me naha, Khoryenkomo, tahonà

ymo ho eryewtaxaho, ketxkonà. Kahneru mxekrà xarha, konyhoryenye ro kom me naha, ketxkonà.

¹¹ Àto rma rha nehxatxkonà, kahe yawon komo xarha. Thatawo rma nehxatxkonà, bamtotàhkaxe ro, ahonano ymo horye ro rma, horykomo kom horye ro xarha, 24 komo rma horye ro, karyhe ymo tehxem kom horye ro xarha, 4 komo rma horye ro. Àro wyaro bamtotàhkaxe ro nehxatxkonà, kahe yawon komo, thenyenohnà komo. Omeroro rma nehurkatxownà, tahonà ymo ho eryewtaxaho yakrataka, Khoryenkomo rma yakrataka. Noro rma yowakryetxownà, ¹² onà wyaro tawro me, àro wyaro hamà tawro me. Towakryexem me xaxa naha, katxho roro me hak nahko, Khoryenkomo, ketxkonà. Ohxe xaxa naha, tàywero xaxa naha, kowakryenye ro kom me naha, toyuhsom me xaxa naha, ehonomnà me xaxa naha, tahoxerye xaxa naha, katxho roro me hak nahko, Khoryenkomo, meya roro mak ha. Àro wyaro hamà, tkatxe, ketxkonà, kahe yawon komo, omeroro.

¹³ Onà wyaro nkekona, rowya, horykomo. 24 kom kukuru rma mok nehxakonà. Onok kom moxamo, owya, kekonà, rowya. Onok kom moxamo, buknyem ke ehonomtoxemo komo, owya. Henta nyero omohxemo komo moxamo, owya, kekonà, rowya.

¹⁴ Àna hana, omoro ryhe muhutwetxow hamà, rohà y, àkekonà, àwya.

Yukryeka hoye omohxemo komo ryhe moxamo, kekonà, rowya. Toto yeryewhamtoho ymo nyero omohxemo komo rma moxamo,

thenyenohnà ymo nyero. Thonon komo yahxeknyenhàr me natxhe, kekonà. Àkmoryexaho, buknye harha naha, kahneru mxekrà yekamsuhkanàr ke. Noro hona tàwyanye xenyàr ke ryhe, nahxehtxownà, kekonà. ¹⁵ Àro ke, Khoryenkom yahonà ymo yakratawo natxhe. Noro màn yawo rma natxhe, kekonà. Noro hyaka tatamohxemà ro me natxhe, awasnaw xarha, kohsaya xarha. Noro hyawo roro tehtxoho kom hoye ro, noro nkurunhonàrà ro me natxhe, kekonà. ¹⁶ Ahyehpànà ro me harha natxhe. Àknakryemnà ro me harha natxhe, kekonà. Kamàmà namotohkahtorà ro me harha natxhe. ¹⁷ Àsok tawro hana, tonye ro kom me kahneru mxekrà yesnàr ke mak ha. Noro rma, tahanà ymo ho eryewtaxaho hyawo roro naha, kekonà. Kahneru yonye ro komo wyaro, támryenon komo yaryaha, noro ha, àwokru kom horà, karyhe roro txeny kom horà, kekonà. Àratahnà ro me harha neryatxhe, Khoryenkom, kekonà, horykomo, rowya.

8

Kahneru mxekrà wya àro rha haxa àhsonkatxhàrà on ha.

¹ Anarotho hsonkaye, kahneru mxekrà. Àro rha haxa nàhsonkaye. Àwya àhsonkatxhe rma, tatàknye rma haxa nehxakon hakahpa. Twahak hana tatàknye nehxakon ha, meyya ora hana. Àro wyaro kahe yawo tatàknye rma haxa nehxakon hakahpa.

² Àro wyaro tatàknye exetxhe, anar komo kahe yawon komo wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma.

7 me nehxatxkonà. Khoryenkomo yakratawono ro me natxow hatà. Àwaxurun komo yàmtxownà, àwyanye, 7 me.

³ Anaro, kahe yawon xarha, nomokye. Ownyaku wyarono yaknyohtoho yaka haxa toye, uru yakàhtosaho rma yaka, Khoryenkomo mân yawonotho wyarono rma yaka. Ahonano ymo màhto nehxakonà, ownyaku wyarono yaknyohtoho, ensensu rma yaknyohtoho. Àro yaka haxa toye, kahe yawono. Emyawo nehxakonà, ensensu yonà, uru yakàhtosaho rma rha. Ensensu yàmtxownà, àwy. Thenyehra nàmtxownà. Naknyohyakonà, noro ha. Àro wyaro rma nàmyakonà, Khoryenkomo wya. Àro wyaro tàwy akyohnàtoko rma, àmryenon komo rwonàmtaho yonytxamohsekon hatà, Khoryenkomo wya. ⁴ Noro yomyaye nasanàmyakonà, ensensu yosànà, Khoryenkomo hyaka. Àro wyaro rma támryenon komo rwonàmtaho yonytxekon hatà, Khoryenkomo.

⁵ Weheto yeryeye, kahe yawono, ensensu yonàtho yaka. Ensensu yaknyohtoho hoye neryeye, tanohke ro. Narymaye, yukryeka hona. Thenyehra rma haxa neyorwakonà, taraye. Teryewrye ro rma haxa nehxakonà, àyoruru. Sasa sasa nkekong xarha, thenyehra rma rha. Nosowusày xarha, yukryeka heno.

Kahe yawon komo wya twaxurun komo txe-meketxhàrà on ha.

⁶ Àto rma nehxatxkonà, kahe yawon komo, twaxuruntaxem komo, 7 komo rma. Àna haxa

ha, tàtxemehtxe haxa ha, ketxkonà. ⁷ Àro ke twaxurunu txemekye, anaro, wahorono. Àwya àtxemeketxhe rma, nomokye, tuna, tohu wyarono. Weheto xarha nomokye. Tkamsukrye rma nomokyakonà, yukryeka hona. Àro hoye ro natahtxekaye, yukryeka heno. Omerorohra rma natahtxekaye. Tamtakemàtho ymo rma natahtxekaye. Wewetho komo, txufutho komo xarha, omeroro rma natahtxekaye.

⁸ Àhona, twaxurunu txemekye, anaro, kahe yawono rma. Tuna ymo kwaka nohtakaye, àhà ymo wyaronotho. Tohtakantoko rma, natakyakonà rma. ⁹ Tkamsukrye harha nexeye, tuna ymo. Omerorohra rma, tamtakemàtho ymo rma, tkamsukrye harha nexeye. Àro ymo kwawon heno komo rma wayehtxownà. Kanawa heno xarha, nerakatxehkaye, thenyehra.

¹⁰ Àhona, twaxurunu txemekye, anaro, kahe yawono rma. Kahe yaye nothahye, xerykotho ymo. Txamayaho wyaro natakyakonà. Tuna ymo kwaka nothahye, anaro rha kwaka, anaro rha yarànà kwaka xarha, omeroronohnà kwaka rma, thenyenohnà kwaka rma. ¹¹ Tutxunyem onà katxho me nehxakon hatà, esotà, xeryko ymo yosotà. Àro hoye ro tutxuny harha nehxakonà, tuna. Tàwyanye entoho hoye ro wayehtxownà, toto heno komo, thenyenohnà heno komo.

¹² Àhona, twaxurunu txemekye, anaro, kahe yawono rma. Nawanay harha, kamàm heno, nuno heno xarha, xeryko heno xarha. Àrakay me nawanaye. Àro hoye ro, awasmeno yhera harha

nehxakonà. Awasmeno rma yeryakon haryhe, kamàmà, awasnawo. Kohsaya xarha, awasmeno rma yeryakon haryhe, nuno, xeryko xarha.

¹³ Wenyey xarha, rosenyetcnàrà wyaro rma. Awasnaha tekonà, yaymo. Karyhe rma haxa tekonà. Àrwon wenytxaye. Tàtontoko rma, onà wyaro nkekonà, teryewrye ro. Tanàhnohsom me natxhe hampànà, toto heno komo, yukryeka hon heno komo, kekonà. 3 me naha hampànà, anàhnohtoho komo. Twaxurun komo txemeky-atxhe hampànà, anar komo, kahe yawon komo rma, 3 komo rma. Àwyanye àtxemehtxoho rma, toto heno komo yanàhnohtoho me naha hampànà, kekonà, yaymo, teryewrye ro.

9

Kratxatxa wyaron komo wya toto komo yeryewhamnohàthàrà on ha.

¹ Ahona, twaxurunu txemekye, anaro, kahe yawono rma. Xeryko yohàtho ymo wenyeye. Kahe yaye othahsahotho rma noro ha, yukryeka hona othahsahotho rma. Xafe yàmtxownà, àwya. Yuhnayeno yahurmakatzho rma àro ha, xafe. ² Àro rma ke nahurmakaye, noro ymo. Yuhnayen hoye nomokye, esànà ymo, weheto ymo yosànà wyarono. Àro hoye ro nawanay harha. Osonyhera harha nexeye, kamàm heno.

³ Esànà ymo waye nomohtxownà, kratxatxa wyaron komo. Yukryeka hona nàhttotxownà. Teryewryem me txexaho rma nyamoro ha. Txekerye wyaro teryewryem me nehxatxkonà.

⁴ Txuf yonahpàra ehtxoko, katxho me

nehxatxkonà. Tano me ro ahtaxaho yonahpàrà rma ehtxoko, toto nemamàtho xarha, natà rma yonahpàrà ehtxoko, katxho me nehxatxkonà, kratxatxa wyaron komo. Onà wyaro haxa ehtxoko, katxho me nehxatxkonà. Toto heno komo anàhnohtxoko, àher kom hoko, ukuknomahnàtho komo rma. Khoryenkom katxho ke ukuknomahnàtho komo rma, anàhnohtxoko, katxho me nehxatxkonà. ⁵ Àro ke neryewhamnohyatxkonà. Eryewhamnohrà kom me rma, 5 me nuno yonatkatxownà. Àwayehkahrany mak nehxatxkonà. Teryewrye mak nehxatxkonà, tsekerye wyaro, tsekerye wyà toto yoskantokono wyaro. ⁶ Àro hoye ro twayehrà komo xe rma nehxatxkon haryhe, toto heno komo, teryewrye rma haxa esnàr kom ke. Àwayehpàrà mak nehxatxkonà.

⁷ Onà wyaro xarha nehxatxkonà, kratxatxa wyaron komo. Kafaru ymo wyaro nehxatxkonà, waha komo yanye ymo wyaro. Uyhuthur kom ho nehxakonà, erokon komo wyarono, uru yakàhtosaho wyarono. Empatar kom haxa ryhe, toto yompatarà wyaro nehxakonà. ⁸ Àhpotx komo, wosà hpotxe wyaro nehxakonà. Àyor komo, kamara yorà wyaro nehxakonà. ⁹ Tuhputuhke nehxatxkonà. Uhputuh komo rma, waha komo yowankurunhoho wyaro nehxakonà, yawaka wyaro. Tahotàhkè xarha nehxatxkonà. Ahothàr komo, thenyehra neyorwakonà, waha komo kahrun yoruru wyaro, kafaru nàhpereknyàrà rma yoruru wyaro, thenyenohnà rma yoruru wyaro. ¹⁰ Àmatkàr komo, tsekerye matkàrà wyaro

nehxakonà. Teryewrye mak nehxakonà. Batkàr kom ke toto komo yeryewhamnohyatxkonà, 5 me nuno yonatkanàr me.

¹¹ Nyamoro kayaryetà ymo, yuhnayen yoh me nehxakonà. Noro ymo yosotà ryhe, Akmaknon katxho me naха. Ekmàryewyana komo rwonà rma àro ha, Akmaknon katxho. Aporyon katxho me rma naха, Kryekyana komo wya. Anàhnohno ynye katxho me rma naха.

¹² Àro wyaro rma Khoryenkom nanàhnohrà me nehxatxkonà, toto komo. Wahoro htxero omohsaho rma àro ha, anàhnootoho komo. Naha rma, 2 me rma, anàhnootoho komo rma rha, to-mohsom me rma naха.

Kafaru ymo komo wya toto heno komo wayehkatxhàrà on ha.

¹³ Àhona, twaxurunu txemekye, anaro, kahe yawono rma. Àrwo wenyttxaye. Ensensu yakny-ohtoho yohoye nehxakonà, àrwo, Khoryenkom yahonà ymo yakratawon yohoye, akum yawo rma.

¹⁴ Onà wyaro nkekonà, kahe yawono wya, twaxuruntaxemà wya. Tuna ymo yohoye, Ewfratesà rma yohoye natxhe, kahe yawon komo, 4 komo rma, kekonà. Asohtoxemo komo rma nyamoro ha. Àhyakanye àtoko. Asokaxenyè àtoko, kekonà, àrwo, àwya.

¹⁵ Àsok hana nehxatxkon ha, kahe yawon kom ha, 4 kom ha. Toto heno komo wayehkany me nehxatxkon hamà. Toto heno komo wayehkatxho rma, Khoryenkomo nwahanonkatxho me nehxakon hatà. Txemnyehà rma, nuno rma, awasànà rma, ora rma, Khoryenkomo

nwahanonkatxho me nehxakon hatà. Noro nwahanonkatxho me rma rha nehxatxkon hatà, kahe yawon komo xarha, 4 komo rma. Toto heno komo wayehkany me, ukukuru heno komo wayehkany me, thenyenohnà heno komo wayehkany me, nyamoro yanotomanyenhàr me nehxakon hatà, Khoryenkomo. Wayehkano yhera ro rma haka, tasohotoso roro rma nehxatxkon hatà. Nyamoro rma yasokaye, ànyahxaho.

¹⁶ Nyamoro yanoto komo ryhe, waha komo rma, thenyehra rma haxa nehxatxkonà. Àyakenon komo wenyttxaye, 200 meryoys hatà. Kafaru ymo mkawo rma nehxatxkonà. ¹⁷ Onà wyaro nehxatxkonà, kafaru ymo komo, àmkawon komo xarha, ronenyàr me, roseñeytnàrà wyaro rma. Ewankurunhoho komo, anar me rha nehxakonà. Anaro, tutxurye nehxakonà, weheto wyaro. Anaro, thurme nehxakonà, safera wyaro, tohu txko wyaro. Anaro, tàxkàwàtaknye nehxakonà, enxofrye wyaro. Kafaru ymo yhutho komo, kamara ymo yhutho wyaro nehxakonà. Àmtayenye na-hatakekonà, weheto, esàñ xarha, enxofrye xarha.

¹⁸ Àro hoye ro ryhe wayehtxownà, toto heno komo, kafaru mtaye tahatakaxem hoye ro, weheto ymo hoye ro rma, esàñà ymo hoye ro xarha, enxofrye hoye ro xarha. Wayehtxownà, yukryeka hon heno komo, ukukuru heno komo, thenyenohnà heno komo. ¹⁹ Àro wyaro wayehkano ynye me nehxatxkonà, kafaru ymo komo, tàmtar kom ke. Batkàr kom ke xarha, wayehkano ynye me nehxatxkonà. Okoye wyaro nehxakonà, àmatkàr komo. Tuyhutuhke

rma nehxakonà. Àro hoye ro toto heno komo wayehketxkonà.

20 Àwayehpàra rma nehxatxkonà, anar komo, yukryeka hon kukuru komo rma. Àwayehpànà rma, atxke roro rma nehxatxkonà. Anar me harha tanhànàthàyamo yonyhera rma nehxatxkonà. Thoryenà ro kom kuknon hoko roro rma nehxatxkonà. Àro hoko rma tehtokonye, worokyamo komo rma yowakryetxkonà. Àsok hana nehxakon ha, àhoryenà ro kom kuknon ha. Uru yakàhtosah nehxakon hatà, pàrata yakàhtosah xarha hatà, anaro yawaka yakàhtosah xarha hatà, toh yakàhtosah xarha hatà, wewe yonyhoryexah xarha hatà. Ehxen me rma nehxakon hamà. Enhun me rma, àhanahnà me rma, àtohnà me rma nehxakon hamà, àhoryenà ro kom kuknonà.

21 Atxke roro rma haxa nehxatxkonà, toto komo, àwayehpànà rma komo. Wayehkano ynye me rma nehxatxkonà. Eryemkano ynye me rma nehxatxkonà. Anar komo katxhoho yany me rma nehxatxkonà. Anaro rha wos hoko rma nehxatxkonà. Woràskomo komo xarha, anaro rha kàrà hoko rma nehxatxkonà. Tanhàn komo hnànkahra rma nehxatxkonà.

10

Xowawu wya karyehta txko yonahàthàrà on ha.

¹ Anaro kahe yawono ymo wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Karyhe ymo nehxakonà. Kahe yaye nàhtekonà. Kahrutun wawo nehxakonà. Àhononà wyaro nehxakonà, kahrutunu. Uyhuthuru yohoye nehxakonà, kukawa. Empatarà ryhe, kamàmà wyaro

tonyxem me nehxakonà. Àhyosàrà ryhe, wewe wyaro nehxakonà, taknyohsomà wyaro mak ha. ² Emyawo nehxakonà, karyehta, horyehnà rma, àramkaxaho. Tuna ymo yakmeyakonà, tàhror ke, howehenohnà ke. Howehen ke haxa ryhe, yukryeka yakmeyakonà.

³ Àro wyaro thatawo tehxemà rma, teryewrye ro nàrwonàmye. Teryewrye ro kamara ymo rwonàmrà wyaro rma nàrwonàmye. Àro wyaro teryewrye ro àrwonàmnàtoko, neyorwakonà, taraye. 7 meno rma neyorwakonà. ⁴ Taraye rma nàrwonakonà.

Àrwonà rma menhotxahke wehxakonà. Onà wyaro mak wenytxaye, anaro rwonà, kahe yawono rwonà. Àmenhohra rma exko, kekonà, rowya. Ekarymahna me hak nahko, taraye rwonà, 7 meno rma rwonà. Àmenhohra rma exko, kekonà, rowya.

⁵ Natahoyotkaye, kahe yawono ymo, howehenohnà ke. Tuna ymo yakmeknye rma noro ha, yukryeka yakmeknye rma. Noro rma natahoyotkaye, kahe wetxe.

⁶ Onà wyaro nkekona. Yaworo xaxa mpànà àkehe ha, Khoryenkomo nenytxanàr me, kekonà. Tehxemà roro rma noro ha. Kahe yakàhtonyenhàrà rma, kahe yawon komo yakàhtonyenhàrà rma noro ha. Yukryeka yakàhtonyenhàrà rma, yukryeka hon komo yakàhtonyenhàrà rma noro ha, kekonà. Tuna ymo yakàhtonyenhàrà rma, tuna ymo kwawon komo yakàhtonyenhàrà rma noro ha. Noro rma nenytxanàr me, onà wyaro yaworo xaxa mpànà

àkehe ha, kekonà. Tehutwatxhàrànhàr yawo ro ryhe, toto komo yeryaha haxa hampànà, Khoryenkomo. Mexehra rma àro yawo ro neryatxhe haxa hampànà, kekonà. ⁷ Amnyehra tehutwatxho yokarymaye, tanoto heno komo wya, tarwon yokarymanye ro heno komo wya. Anar komo nhutwahtorà ro me nehxakonà, kekonà. Àro wyaro tehutwatxhàrànhàr yawo ro rma haxa naha hampànà, Khoryenkomo. Àro rha haxa twaxurunu txemekyaha, anaro, kahe yawono rma. Àwya àtxemeketxhe rma, tehutwatxhàrànhàr yawo ro rma haxa naha hampànà, Khoryenkomo, kekonà, kahe yawono ymo, karyheno ymo.

⁸ Anaro kahe yawono rwonà wenytxay xarha. Àmenhohra rma exko kanyenhàrà rma, nàrwonàmye xarha, rakoro. Onà wyaro nkekona, rowya. Àhyaka haxa àtoko, kekonà, rowya. Kahe yawono ymo hyaka haxa àtoko, tuna ymo yakmeknye hyaka rma, yukryeka yakmeknye hyaka rma. Noro yomyawo rma naha, karyehta txko, àramkaxaho. Àrotho txko ahosko, kekonà, rowya.

⁹ Àro ke, àhyaka haxa àtoye. Karyehta txko tàmko, rowya, àkekonà, àwya. Karyehta txko tàmko, rowya.

Onà wyaro nkekona, rowya. Ahosko, kekonà. Ahosko. Àrotho rma enahko, kekonà. Owya enahnàtok marma, tàkwetuhke naha, weno wyaro. Oyowan yaw haxa ryhe tutxunye naha hampànà, kekonà, rowya.

10 Àro ke wemyarkaye. Wenahye. Romtawo tàkwetuhke nehxakonà, weno wyaro. Rowya ay-momàtxhe rma, tutxuny harha nehxakonà, rowan yawo. Rowanàtho rma neryewakonà.

11 Onà wyaro nketxkonà, rowya. Mekarymehe xarha, ketxkonà, rowya. Khoryenkomо nhut-wamohsotho rma mekarymehe ha. Anaro rha yana komo yehtxoho rma, àkayaryet komo yehtxoho rma, mekarymehe ha, ketxkonà, rowya.

11

Asakon komo Khoryenkomо rwonà yokary-many komoyexetxhàrà on ha.

1 Àro tàhto rma, nàmno kuknomatxho yàmtxownà, rowya. Omamu wyaron me nehxakonà.

Onà wyaro nketxkonà, rowya. Khoryenkom mànà ukuknomatxa ha, ketxkonà. Khoryenkom mànà ukuknomatxa ha. Faka yaknyohtoho xarha ukuknomatxa ha. Àton komo xarha, Khoryenkom yowakryeny komo rma, ukuknomatxatxko ha, ketxkonà, rowya.

2 Nàmno watxan kuknomahra mak exko, ketxkon xarha. Nàmno oyoro nyheno rma kuknomahra exko. Àsok tawro hana, àto Xuknewyanahnà komo yosar me esnàr ke mak ha, ketxkonà, anaro rha yana komo yosar me esnàr ke mak ha, Khoryenkom hutwanyehnà komo yosar me esnàr ke mak ha. Nyamoro rma, owto ymo horye nataryeknohyatxhe hampànà, ketxkonà. Enyhoru rotho rma horye nataryeknohyatxhe hampànà. Nanàhnohyatxhe

hampànà. Àto rma, 42 me nuno yonatketxhe hampànà, Xuknewyanahnà komo, Khoryenkomо hutwanyehnà komo. Àro wyaro nanàhnohyatxhe hampànà, Khoryenkom yano me mak ha, ketxkonà, rowya.

³ Àto rma rha natxhe xarha, Khoryenkomо rwonà yokarymany komo, asakon komo, ketxkon xarha. Sakatho ke ehnometosaho rma nyamoro ha, ekhokanàr komo, ketxkonà. Khoryenkom yahoxet yano me, àrwonà yokarymetxhe hampànà. Ekarymanàr hoko rma, 42 me rma rha ne-natketxhe hampànà, asakon komo, ketxkonà, rowya.

⁴ Asakon komo ryhe, oryefera yohà wyaro ne-hxatxkon hatà. Weyu yahonà wyaro xarha ne-hxatxkon hatà. Àsok tawro hana. Kohkom yakratawo nay hamà, oryefera yohà, asako, weyu yahon xarha, asako rma rha. Yukryeka hon kom yohà rma yakratawo nay hamà. Àro rma, oryefera yohà rma, weyu yahonà rma, asakon komuknon me nay hatà. ⁵ Nyamoro mtaye nahatakekonà, weheto ymo. Àro rma ke, tàxanhàn heno komo yaknyohyatxkonà. Àro wyaro wayehyatxkonà, eryewhamnohrà xan heno komo.

⁶ Onà wyaro xarha nehxatxkonà, nyamoro, asakon komo rma, Khoryenkom yahoxet yano me mak ha. Tuna yatàknanàhkany me nehxatxkonà. Tàwyanye ekarymantoko roro rma, natàknanàhketykonà, omokhàrà roro rma ehtxoho me. Kamsuk me harha tunatho yakàhtetxkon xarha, Khoryenkom yahoxet yano me rma rha. Anaro rha ke anàhnohno

yeryatxkon xarha. Exetyana heno komo yanàhnohàthàrànhàrà wyaro, yukryeka hon heno komo yanàhnonyatxkonà, anaro rha ke. Twahak hana nanàhnointxownà ha. Yake ro nanàhnointxownà, anàhnöhrà komo xe tehtokony mak ha, Khoryenkom yahoxet yano me mak ha.

⁷ Tàwyanye ekarymatxehkatxhe rma, onà wyaro wayehtxownà, nyamoro heno, asakon heno komo. Yuhnayen hoye nomokye, anhà ymo, onokna ymo wyarono. Waha me nomokye, nyamoro heno yarymanàr horà. Narymatxownà, noro ymo. Wayehkatxownà.

⁸ Nyamoro heno yekehàtho, enampàn me rma hak nehxatxkonà. Owto ymo ho rma hak nehxatxkonà. Asama yawo rma hak nehxatxkonà, ekehàthàyam heno, owto ymo ho mak ha.

Àto rma yahkotohen ho amoyathosahonhàr me nehxakonà, nyamoro heno yohà, Kohkomo rma. Soknoma onà katxho me harha nehxakonà, owto ymo yosotà. Exetu onà katxho me harha nehxakonà.

⁹ Àto rma nehxatxkonà, nyamoro heno yekehàtho, enampàn me rma. 3 me nenmahtxownà, àto. 3 me enmahrà nenyatxkonà, toto komo, anaro rha yana kukuru komo. Enampàn me rma yxak hak nahko, ketxkonà. Onamno ytxoho yaka txeryhen me rma yxak hak nahko, ketxkonà.

¹⁰ Neryehotetxkon mak ha, yukryeka hon komo, àwayehrà kom ke. Teryehotatho kom hoye ro tosowakryenàr kom hoko rma haxa nehxatxkonà. Àsok tawro hana, tanàhnonyenhàyam me nyamoro heno yesnàr ke mak ha. Yukryeka

hon komo yanàhnohnyenhàr me nehxatxkonà, nyamoro heno, asakon heno komo, Khoryenkomò rwonà yokarymanye ro heno komo.

¹¹ 3 me enmahàtxhe, àto rma nehxatxkonà, ekehàthàyam heno. Àro rma kokmamrà ro, karyhe harha netxownà, Khoryenkomò. Àwayehsahonhàrà rma nasanàmtxownà harha. Noseryehyatxkonà, àton komo, xeny komo, thenyehra rma haxa mak ha. ¹² Tasanàmàtxhenye rma, kahe yawono rwonà yonytxatxownà, asakon komo. Onà wyaro nkekona, àwyanye, teryewrye ro. Omohtxoko, xaro, kekonà. Omohtxoko, xaro. Àtoko rma nasanàmtxownà, kahe yaka, tàxanhàn komo nenyàr me mak ha. Kahrutun wawo nasanàmtxownà, ànenyàr kom me.

¹³ Àtoko rma nosowusàye, yukryeka heno, thenyehra mak ha. Àro hoye ro natarymaye, nàmno heno, owto ymo hon hoyen heno. Àro hoye ro rma rha wayehtxownà, toto heno komo, 7000 heno komo. Noseryehyatxkonà, anar komo. Ehonomnà me xaxa nay hamà, Khoryenkomò, kahe yawono, ketxkonà, oseryehrà kom mak ha.

¹⁴ Àro wyaro rma Khoryenkomò nanàhnohrà me xarha nehxatxkonà, toto komo. Mexehra tomohsom me naха, anàhnootoho komo xarha.

Kahe yawono wya àro rha haxa twaxurunu txe-meketxhàrà on ha.

¹⁵ Àhona twaxurunu txemekye, anaro, kahe yawono rma. Àro rha haxa àtxemeknyàrà rma àro ha, àwy. Kahe yawon komo rwonà wenytxaye. Teryewrye ro nàrwonatxkonà. Onà

wyaro nketxkonà. Yukryeka hon komo kayaryet mehra harha natxhe, toto komo, ehonominà komo, ketxkonà. Àkayaryet kom me harha natxhe, Khoryenkomo, Kryestu yakoro. Khoryenkomo nànyaketxho rma noro ha, Kryestu. Noro ryhe, anaro rha yana komo kayaryetà roro me naха, meya roro mak ha, ketxkonà, kahe yawon komo.

¹⁶ Tano me ronye rma nehurstxownà, horykomo komo, 24 komo rma, tahonà ymo kom ho eryewtaxemotho komo rma, Khoryenkomo yakratawon komo rma. Noro yowakryetxownà. ¹⁷ Onà wyaro nketxkonà, àwya. Ehonominà me xaxa manaha, amna yohà y, amna horyenà y, ketxkonà. Tehxemà ro me manaha. Amnyehra mehxakonà roro rma. Amnye rma, tehxemà roro me rma manaha. Ohxe xaxa manaha, àsok tawro hana, ehonominà me xaxa oyosonyhonàr ke, omeroron komo kayaryet me harha oyosonyhonàr ke, ketxkonà. ¹⁸ Ewakhàrà rma haxa nehxatxkonà, ohoko, toto komo, axanhàn komo, anaro rha yana komo. Omoro ryhe, ewakhàn me harha mosonyhono, nyamoro hoko, anàhnohrà kom horà, ketxkonà. Àwayehxemotho komo wahanonkany me harha mosonyhono. Ayanoto ro me ehxemo komo yowakryeny me harha mosonyhono, ketxkonà. Orwonà yokarymanye ro me ehxemo komo rma, omryenon me ehxemo komo rma, ohona xenye ro me ehxemo komo rma, ehonominà me ehxemo komo rma, norohnàtho me xarha ehxemo komo rma, nyamoro rma yowakryeny me harha mosonyhono, ketxkonà. Anaro heno komo yanàhnohtàkany me xarha mosonyhono.

Anàhnohno ynye ro me ehxemotho komo rma yanàhnóhtàkany me harha mosonyhono. Àro ke, ohxe xaxa manaha kehe amna, owya, ketxkonà, horykomo komo, 24 komo rma, Khoryenkomo wyá.

¹⁹ Àro wyaro àwyanye katxhe rma, natahur-makaye, Khoryenkocom mánà, kahe yawono rma. Àro yawo wenyeye, yamata wyarono, Moyses heno nyeryetxhoho wyarono. Khoryenkomo rwon yonà rma àro hatà, romryenon komo yony-horyetxehkany me harha wehxaha katxho yonà rma hatà. Àtoko rma, sasa sasa nkekona. Ney-orwakonà, taraye. Teryewrye ro rma haxa nehx-akonà, àyoruru. Nosowusày xarha, yukryeka heno. Thenyehra rma haxa nomokyakon xarha, tuna, tohu wyarono.

12

Wos hokru hoko ewakhàra anhà ymo yexetxhàrà on ha.

¹ Eryehokano ytxoho wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Kahe hokon me nehxakonà. Wosà wenyeye. Kamàm ke ehonomtosah me nehx-akonà. Nuno ryhe, àhror yahon me nehxakonà. 12 me xeryko ryhe, erokon me nehxakonà, uy-huthuru hoko. ² Yuhna me nehxakonà. Nerye-whamye. Kowontekonà, eryewru wyá.

³ Anaro eryehokano ytxoho xarha wenyeye. Kahe hokon me rma rha nehxakonà. Onokna ymo wenyeye, watwa ymo wyarono. Tutxurye nehx-akonà. Uyhuthuru ryhe, 7 me nehxakonà. 7 me rma rha nehxakonà, erokon xarha. Eryetàyaxerye,

10 me nehxakonà. ⁴ Xeryko heno hpexekye, noro ymo, batkàr ke. Kahe hokon hoyen heno rma hpexekye, thenyehra rma. Narymaye, yukryeka hona.

Wosà hyaka haxa toye, noro ymo. Tonusomà hyaka rma toye. Akratawo rma nosowaxehtoye. Àhokuthuru yononàr xe nehxakonà. Enuxenynetho rma yononàr xe nehxakonà.

⁵ Kàrà me txko nenuruye, àhokru. Toto komo kayaryet me texem me rma nenuruye. Anàhnohnye kom me texem me rma nenuruye. Tonurutxhe rma, tanàmsom me harha nexeye, Khoryenkomo hyaka, noro yahonà ymo hona.

⁶ Àyon haxa ryhe nekahtàmye, ahehnaka. Àto nehxakonà, esarà, Khoryenkomo nenyhoryetxho. 42 me nuno yonatkaye, wosà, àto. Khoryenkomo nànyahmanàrà roro me nehxakonà.

⁷ Kahe yaw nehxakonà, anhà ymo, watwa ymo wyarono. Akoro nehxatxkonà, anoto komo. Àto rma rha nehxakon xarha, Khoryenkomo yanoto ymo, kahe yawono ymo. Mekewu rma noro ha, esotà. Akoro nehxatxkonà, anoto komo. Nyamoro yakoro rma natarymetxkonà, anhà ymo komo. ⁸ Anhà ymo heno komo yarymatxehkatxownà, Mekewu komo. Àro ke, kahe yawon mehra harha nehxatxkonà. ⁹ Yukryeka hona arymaxah me harha nehxatxkonà, anhà ymo heno komo. Watwa ymo wyaronotho rma noro ha, anhà ymo, worokyamo yohà ymo, Satanasà ymo, okoy me osonyhosahonhàrà ymo, omeroron komo yonkuhtonye ro ymo.

¹⁰ Kahe yawono rwonà wenytxaye. Teryewrye

ro nàrwonakonà. Onà wyaro nkekonà. Konyhoryenye ro kom me harha nosonyhono, Khoryenkomo, kekonà. Ehonomnà me xaxa nosonyhono. Omeroron komo kayaryet me nosonyhono, kekonà. Ehonomnà me rma rha nosonyhono, Kryestu xarha, Khoryenkomo nànyaketxho rma. Àsok tawro hana, tàwya Satanasà ymo yarymanàr ke hamà, kekonà. Noro ymo, kowtà komo wàràhyakanye ro me nehxakonà. Atxke natxhe, nyamoro ha, kanye ro me nehxakonà, Khoryenkomo wya, kowtà kom hoko, awasnaw xarha, kohsaya xarha. Kahe yaye arymaxah me harha naha, noro ymo ha, kekonà. ¹¹ Noro ymo yarymatxownà, kowtà komo. Kahneru mxekrà yekamsuhkatxhàr hoye ro narymatxownà. Tàwyanye noro yokarymanàr ke ryhe narymatxownà, kekonà. Noro ymo yarymanàr hokono rma, nosoxanomkahnohyatxkonà, totahaxe ro, kekonà. ¹² Àro ke, teryehorye hak nahko, kahe. Kahe yawon komo rma hak neryehotatxowà, kekonà. Tanàhnhsom me mak naha hampànà, yukryeka heno, tuna ymo heno xarha. Àsok tawro hana, àsna rma worokyamo yohà ymo tonàr ke, kekonà. Mexehra tehtxoho hutwehe, noro ymo. Àro ke, ewakhàra rma haxa naha, thenyehra rma haxa mak ha, kekonà, kahe yawono, ronenytzanàr me.

¹³ Yukryeka hona arymaxah me harha nehutwekonà, anhà ymo, watwa ymo wyarono. Àro ke, wosà wekenymekye. Kàrà txko yonà rma wekenymekye.

¹⁴ Nahotàhtay harha mak ha, wosà. Asako

ahothàrà yàmtxownà, àwya. Yaymo yahothe rma yàmtxownà, àwya. Àro hoye ro, karyhe tàtosom me nehxakonà. Anhà ymo hona, okoye wyarono rma hona, nekahtàmye. Ahehnaka toye. Àto nehxakonà, esarà. 42 me nuno yonatkaye, àto. Khoryenkomò nànyahmanàrà roro me nehxakonà.

¹⁵ Tuna ymo yarkaye, anhà ymo, okoye wyarono. Tàmtaye rma narkaye. Ehnà ymo wyaro nahatakekònà, àmtaye, thenyehra mak ha. Wos heno nonohkanàr xe rma nehxakon haryhe, àkmanàr ke mak ha. ¹⁶ Yukryeka mak wos kurunhoy ha. Natamrahnohye. Tuna ymo heno yeryemnukye, omeroro mak ha. Anhà ymo narkatxhoho rma yeryemnukye, yukryeka. Àro ke, wos yahehra ro mak nehxakonà, tuna.

¹⁷ Ewakhàrà rma haxa nehxakonà, anhà ymo, watwa ymo wyarono. Wos hoko ewakhàrà nehxakonà, thenyehra rma haxa mak ha. Àro ke, waha me tekonà, anar kom horà, wos yohamàthàyamo rma horà, Khoryenkomò rwonà yoyuknye komo rma horà, Txesusu yokarymany komo rma horà. Nyamoro yarymanàr xe rma nehxakon haryhe.

¹⁸ Tuna ymo yohokoso tomokàtxhe, horohye. Eryemtun ho nosowaxehtoye.

13

Asako onokna ymo yonyetxhàrà on ha.

¹ Anaro onokna ymo xarha wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Tuna ymo kwaye nasanàmyakonà, ronenyàr me. Uyhuthuru ryhe, 7 me nehxakonà. Eryetàyaxerye, 10 me nehxakonà. Àro ho rma nehxakonà, erokonà, 10 me rma rha.

Uyhuthuru hok nehxakonà, àmenhosaho, noro ymo yosotà rma. Khoryenkomо wàràhyakanye ymo mosonà katxho me rma nehxakonà, àmenhosaho. ² Kamara ymo wyaro nehxakonà, onokna ymo, ronenyàr me. Àhrorà ryhe, anaro onokna hrорà wyaro nehxakonà, uhsu ymo hrорà wyaro mak ha. Àmtarà ryhe, kamara mtarà wyaro nehxakonà. Anhà ymo yano me, ehnominà me rma haxa nehxakonà, watwa ymo wyaron yano me mak ha. ³ Onà wyaro nehxakonà, uyhuthuru, anarotho. Eheryamaxahotho wyaro nehxakonà, etahaxahotho wyaro mak ha. Ehtxemaxah me mak nehxakonà.

Noro ymo hoko noseryehoketxkonà, toto komo, yukryeka hon komo, omeroron komo. Thenyehra mak noseryehoketxkonà. Noro ymo hoko rma haxa nehxatxkonà. ⁴ Khoryenkomо yowakryehra mak nehxatxkonà. Anhà ymo haxa yowakryetxkonà. Watwa ymo wyarono rma yowakryetxkonà. Àsok tawro hana, anhà ymo yano me kamara ymo wyarono yesnàr ke mak hamà, anhà ymo yano me ehnominà me rma haxa esnàr ke mak hamà. Noro ymo xarha yowakryetxkonà, toto komo. Onà wyaro nketxkonà, àhoko. Anar kom yoho nyhe ehnominà me rma haxa nay hamà, kamara ymo wyarono, ketxkonà. Noro ymo yarymany komo, ehxera ro mak nay hamà, ketxkonà, toto komo.

⁵ Atxke rma haxa nàrwonakonà, kamara ymo wyarono. Wàràhyakano yeryakonà, thenyehra rma haxa mak ha. Ehnominà me tehxemà rma, 42 me nuno yonatkaye, Khoryenkom yano me mak ha. ⁶ Khoryenkomо wàràhyakekonà.

Atxke rma haxa nàrwonakonà, Khoryenkom hoko, ewto hoko xarha, ewto hon kom hoko xarha, kahe yawon kom hoko rma. ⁷ Noro mryenon komo yarymanàr hok ehxe waha me tekonà. Narymetxkonà, noro ymo, Khoryenkom yano me mak ha. Anaro rha yana kom yoh me nehxakon hakahpa. Omeroron kom yoh me nehxakon hakahpa, Khoryenkom yano me mak ha. ⁸ Noro ymo yowakryetxkonà, toto komo, yukryeka hon komo, omeroro. Ehonomnà me xaxa manay hamà, ketxkonà, àwya.

Àro wyaro kahra mak nehxatxkonà, anar komo, karyhe roro tehxem komo rma. Kahneru mxekrà karyehtan yawo àmenhosaho rma nyamoro ha, esot komo rma, karyhe roro tehxem yosot komo rma. Tàwya yukryeka yakàhtohra ro rma haka, esot komo menhoye, kahneru mxekrà, twayehkaxemà rma. Tkaryehtan yawo nmenhoye, karyhe roro natxhe, moxamo, katxho yawo rma. Nyamoro rma, kamara ymo wyarono yowakryehra nehxatxkonà. Anar kom haxa ryhe newakryetxkonà, omeroro mak ha.

⁹ Onà wyaro katxho ohxe enytxatxoko, thanak oyehtokonye. Àhanahra kat manatxowà. Onà wyaro katxho rma enytxatxoko. ¹⁰ Khoryenkom yano me tahohsom me oyehtokonye, ayahohsatxhe xaxa mak hampànà, waha komo. Katxefara ke otahano ynye me oyehtokonye, katxefara ke rma rha totahaxem me manatxhe hampànà. Àro ke, enàmnye ro me hak nahtxoko, Khoryenkomo mryenon komo. Ohsànàhpànà ro me hak nahtxoko. Txesus hona xenye ro

me hak nahtxoko. Àro wyaro katxho rma ohxe enytxatxoko, thanak oyehtokonye.

¹¹ Anaro ymo, onokna ymo xarha, wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Yukryeka waye nähatakaye, anaro ymo, ronenyarà me. Kamara ymo wyarono rwonà yokarymanye ro rma noro ymo ha. Eryetàyaxerye, 2 me nehxakonà, okno wyaro, kahneru mxekrà wyaro. Àrwon haxa ryhe, bayanyemà rwonà wyaro nehxakonà, watwa ymo rwonà wyaro mak ha. ¹² Kamara ymo wyarono hyawo nehxakonà, noro ymo, etahaxaho tho hyawo rma, ehtxemaxaho hyawo rma. Kamara ymo wyarono wyaro rma rha, ehonomnà me nehxakonà, anhà ymo yano me rma rha. Kamara ymo wyarono yowakryehikonà, noro ymo, yukryeka hon komo wya, omeroron komo wya.

¹³ Eryehokano yeryakonà, thenyehra mak ha. Tàwya eryehokano ynyàr ke, anhà ymo yahox-età yonyhekonà, toto komo wya. Kahe yaye nomokyakonà, weheto, yukryeka hona. Àro wyaro rma neryakonà, noro ymo, toto komo nenyàr me, eryehokanàr kom horà. ¹⁴ Àro wyaron kom hoko rma nehxakonà, kamara ymo wyarono hyawo rma tehtoko. Àro hoye ro toto komo yonkuhtekonà.

Onà wyaro rma nkekona, àwyanye, yukryeka hon komo wya. Kamara ymo wyarono kuknonà akàhttotxoko, kekonà, àwyanye. Onewakryenàr komo rma akàhttotxoko, kekonà. Àro wyaro, katxefara ke etahaxaho tho yowakryehikonà, noro ymo, toto komo wya. Ehtxemaxaho rma yowakryehikonà, àwyanye.

15 Tonyxeryem me harha ukuknonà ymo yery-eye, eryehokanàr kom horà rma. Toto komo nakàhtotho rma rwonàhyamekonà.

Ewakryenyehnà heno komo yotahahetxkonà. Anhà ymo yowakryehra ro mak wehxaha kany heno komo rma yotahahetxkonà, noro ymo.

16 Kamara ymo wyarono yosotà menhohekon xarha, noro ymo, toto kom hoko. Anar kom hoko, àher kom hoko ryhe menhohekonà. Anar kom hoko, amor kom hok haxa menhohekonà, howehenohnà hoko rma. Àro wyaro menhohekonà, noro ymo, omeroron kom hoko, ehonomnà kom hoko xarha, norohnàtho kom hoko xarha, tkatxhonkemà ro kom hoko xarha, àkatxhomnà ro kom hoko xarha, anotonano ro kom hoko xarha, antomahnà ro kom hoko xarha.

17-18 Anar kom hoko, esotà rma menhohekonà. Anar kom hoko, esot kuknon haxa menhohekonà. 666 me ryhe nehxakonà, kamara ymo wyarono yosot kuknonà. Àsok hana nay ha, 666 katxho rma. Toto komo hutwamohsony me nay hamà. Ohxehra toto kom yehtxoho ryhe hutwamohsony me nay hamà. Àro rma, 666 katxho rma, menhohekonà, noro ymo, toto kom hoko. Tàywero oyetokonye, kamara ymo wyarono yosot kuknonà muhutwetxow hamà.

Àmenhohnà me tehtokony haxa, noro ymo nanàhnoprà me nehxatxkonà, toto komo. Àwarawantahnà me yxak hak nahtxoko, katxho me nehxatxkonà, noro ymo wya. Tkatxho komo yehekathàrà yxak hak nahtxoko, katxho me nehxatxkonà, àwya, àmenhohnà me tesnàr kom ke mak ha.

14

*Enyhoryexemo komo wya wano yonytxatxhàrà
on ha.*

¹ Wenyeey xarha, rosenyetcnàrà wyaro rma. Seyaw yàhàn ho nehxakonà, kahneru mxekrà. Noro hyawo nehxatxkonà, toto komo. 144.000 me nehxatxkonà, àyakenon komo. Nyamoro herà hoko àmenhosah me nehxakonà, kahneru mxekrà yosotà, àyàm yosot xarha.

² Kahe yawono rwonà wenyttxay xarha. Kahxe yoruru wyaro nehxakonà, thenyehra mak ha. Teryewrye ro taraye yoruru wyaro xarha nehxakonà. Toto komo wya àyorkantokono wyaro, ohxe tonytxaxem me nehxakonà, àrwonà.

³ Kahe yawon komo ryhe wanotetxkonà. Ahonano ymo yakratawo nehxatxkonà, nyamoro, karyhe ymo tehxem komo yakratawo rma, 4 komo yakratawo rma. Horykomo komo yakratawo rma, 24 komo yakratawo rma nehxatxkonà, kahe yawon komo. Anaro wano yaryatxkonà. Enytxahnà rotho rma àro ha, wano.

144.000 kom marma ryhe nenytxetxkonà, nyamoro marma mak ha. Yukryeka hon kukuru kom kax mak nehxatxkon ha, nyamoro ha. Kahneru mxekrà nenyhoryetxho kom kax mak nehxatxkon ha. ⁴ Kahneru mxekrà hyawono ro me ehxemo kom kax mak nehxatxkon ha. Wos kukmanyehnà ro komo wyaro, kàrà hokonohnà ro komo wyaro xarha, anaro hyawohra ro mak nehxatxkonà, nyamoro ha. Noro hyawono ro me nehxatxkonà. Noro yakoro tàtosomà ro me nehxatxkonà. Nyamoro htxero, toto komo hyaye towsah me nehxatxkonà, noro yekamsuhkanà

ke mak ha. Khoryenkomo wyano ro me harha txexah me nehxatxkonà. Kahneru mxekrà wyano ro me harha txexah me nehxatxkonà.
5 Åtemarontahnà ro me nehxatxkonà. Enyhoru ro kom kax mak nehxatxkonà, nyamoro ha.

Kahe yawon komo wya toto komo yanàhnohtoho yokarymatxhàrà on ha.

6 Anaro kahe yawon xarha wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Awasnaha tekonà. Àrwo yonyhorunu yokarymany me nehxakonà. Tonytxaxemà roro rma yokarymany me nehxakonà, toto komo wya, yukryeka hon komo wya, anaro rha yana komo wya, omeroron komo wya.

7 Onà wyaro nkekona, àwyanye, teryewrye ro mak ha. Ukurunkahnà me Khoryenkomo xenyttxoko, kekonà. Ehonomnà me xaxa manay hamà katxoko, àwyà, àsok tawro hana, anàhnohno ynye me harha osonyhonàr ke, kekonà. Noro ryhe, kahe komo yakàhtoye. Yukryeka xarha yakàhtoye. Tuna ymo xarha yakàhtoye. Tuna yaràn xarha yakàhtoye. Noro rma ewakryetxoko, kekonà, kahe yawono, yukryeka hon komo wya.

8 Noro wenarye nomokye, anaro, kahe yawon xarha. Onà wyaro nkekona. Arymaxah me harha naха, owto ymo heno, Bakmeronya heno, kekonà. Arymaxah me harha naха. Àro ymo hon komo, tanhàn kom hoko rma haxa nehxatxkonà, kekonà. Wok yonàr hoko roro toto yehtokono wyaro, tanhàn kom hoko roro rma haxa nehxatxkonà. Nyamoro hoye ro, tanhàn kom hoko rma rha nehxatxkonà, anaro rha yana komo,

omeroron komo. Àro ke, tanàhnohsom me natxhe hampànà, kekonà, kahe yawono.

⁹ Noro wenarye nomokye, anaro, kahe yawon xarha. Onà wyaro nkekonà, teryewrye ro. Àsok hana natxow ha, kamara ymo wyarono yowakryeny kom ha, kekonà. Noro ymo kuknon yowakryeny komo rma, àsok hana natxow ha. Noro ymo yosotà, àmenhosah me nay hamà, nyamoro hoko, anar kom herà hoko, anar komo yamorà hoko. ¹⁰ Nyamoro heno rma, Khoryenkomo nanàhnohrà me natxhe hampànà, kekonà. Nyamoro heno hoko ewakhàrà Khoryenkom yehtxoho, wok kawawantaxaho wyaro nay hamà. Wok yeryewhamsaho wyaro rma nay hamà, kekonà. Teryewhamnohsom me rma haxa natxhe hampànà, nyamoro heno. Kahe yawon komo nenyàr me, enyhoru ro komo rma nenyàr me, kahneru mxekrà nenyàr me xarha, teryewhamnohsom me rma haxa natxhe hampànà, weheto wya, enxofrye wya xarha, kekonà. ¹¹ Eryewhamnohtoho komo yosànà rma, nasanàmyaha hampànà, meya roro mak ha, atàknahnà ro me mak ha, kekonà. Awasnaw xarha, kohsaya xarha, neryewhamnohyatxhe roro mak hampànà, atàknahnà ro me mak ha. Kamara ymo wyarono yowakryenyenàyamo kax mak natxhe ha. Ukuknonà ymo yowakryenyenàyamo kax mak natxhe ha. Noro ymo yosotà rma, àmenhosah me nehxakonà, nyamoro hoko, kekonà, kahe yawono.

¹² Àro ke, enàmnye ro me hak nahtxoko,

Khoryenkomo mryenon komo, noro rwonà yoyuknye komo rma, Txesus hona xeny komo rma. Ohsànàhpànà ro me hak nahtxoko.

¹³ Kahe yawono rwonà wenytxaye. Onà wyaro nkekonà. Onà ryhe àmenhoko, kekonà, rowya. Onà ryhe àmenhoko. Kohkomo mryenon me twayehsom komo, amnye twayehsom komo rma, towakryexem me mpànà natxhe ha, katxho rma àmenhoko, kekonà, rowya. Àro wyaro hamà, kehe xarha, Khoryenkocom yokato. Towakryexem me xaxa mpànà natxhe ha, kehe. Hoketxhe harha mpànà, atamokhen me harha tesnàr kom ke. Àsok tawro hana. Àwayhàtxhenye, thutwaxem me roro mpànà naха ha, ohxe exetxhàyamothon, kehe, Khoryenkocom yokato.

Kahe yawon komo wya toto komo yoham-nohàthàrà on ha.

¹⁴ Wenyey xarha, rosenyetnàrà wyaro rma. Kahrutunu buknyemà wenyeye. Àro ho eryewtaxaho nehxakonà, toto wyarono. Uyhuthur ho nehxakonà, erokonà, uru yakàhtosaho. Emyawo nehxakonà, katxefara wyarono, nasànasà txaraymatxho rma. Tàyoke rma haxa nehxakonà, katxefara.

¹⁵ Khoryenkocom mòn yaye nahatakaye, anaro, kahe yawon xarha. Kahe yawon yaye rma nahatakaye. Onà wyaro nkekonà, teryewrye ro, anaro wya, kahrutun ho eryewtaxaho wya. Ehamnohtatxko ha, kekonà, àwya. Ehamnohtatxko ha. Àsok tawro hana. Ehetatàhkatzhe rma,

tàtxaraymaxem me nay hamà, nasànasà, ehamnohrà horà, kekonà. Àro wyaro rma rha, tohamnohsom me natxhe hampànà, toto komo, yukryeka hon komo. Ehamnohtoho komo rma nenmahno, kekonà.

16 Àro ke nehamnohtxownà, noro, kahrutun ho eryewtaxaho. Toto wya nasànasà yohamnohnàtokono wyaro, tkatxefaran ke àtxaraymantokono wyaro, toto komo yohamnohye.

17 Khoryenkom mòn yaye nahatakaye, anaro, kahe yawon xarha. Kahe yawon yaye rma nahatakaye. Noro yomyaw xarha nehxakonà, katxefara, tàyokemà. **18** Ensensu yaknyohtoho yaye nomokye, anaro, kahe yawon xarha. Weheto yohà rma mok nehxakonà, noro. Onà wyaro nkekona, teryewrye ro, anaro wya, tkatxfefarankemà wya. Ehamnohtatxko ha, kekonà, àwya. Ehamnohtatxko ha. Àsok tawro hana. Ehetatàhkatxhe rma, tàtxaraymaxem me nay hamà, ufa, ehamnohrà horà, kekonà. Àro wyaro rma rha, tohamnohsom me natxhe hampànà, yukryeka hon heno komo, anàhnohrà kom horà. Nyamoro heno yohamnohtoho rma nenmahno, kekonà.

19 Àro ke nehamnohtxownà, noro, tkatxefefarankemà. Toto wya ufa yeherà yohamnohnàtokono wyaro, tkatxefaran ke àtxaraymantokono wyaro, nehamnohtxownà. Anhà heno komo yohamnohye. Toto wya ufa xkunkatxho yaka arymantokono wyaro, narymatxownà, anàhnohno ytxoho ro yaka. Ewakhàra Khoryenkom yehtxoho hoye ro anàhnohno ytxoho ro yaka narymatxownà.

20 Owto ymo màhto rma nehxakonà, anàhnöhno ytxoho ro. Toto wya ufa yeherà yakmeknyetokono wyaro, eryemnuknutokono wyaro, nanàhnöhntàkatxownà, anàhnöhno ytxoho ro yawo. Àro yaye nàhtekonà, àkamsukuthuyamo, thenyehra mak ha. Tahtunye rma haxa nehxakonà. Twahak hana nehxakon ha, ahtunu, 1 metru yoho hana. Moxe rma haxa nàhtekonà. Twahak hana nehxakon ha, àmoxenonà, 300 kerometrus me hana.

15

Toto komo yanàhnöhtho yoh komo yonyetxhàrà on ha.

1 Anaro eryehokano ytxoho wenyeye, rosenyetcnàrà wyaro rma. Kahe hokon me nehxakonà. Thenyehra mak nehxakonà. 7 me nehxatxkonà, kahe yawon komo, ronenyàr me. Toto komo yanàhnöhtho yohà rma mokyam nehxatxkonà. Toto komo yanàhnöhtho rma, 7 me rma rha nehxakonà. Àro rha haxa toto komo yanàhnöhntàkatxho rma àro ha. Khoryenkomo wya àtähkatxho rma àro ha.

2 Tuna ymo wyarono wenyeye, kanafa wyarono rma, weheto wyarono rma. Àro yohoye rma nehxatxkonà, toto komo, thatawo. Kamara ymo wyarono yarymanyenhàyamo rma mokyam nehxatxkonà. Àsok hana narymatxownà ha. Uku-knonà ymo yowakryehra tesnàr kom ke ryhe narymatxownà. Àmenhohra esot kuknonà yesnàr ke ryhe narymatxownà. Emyawonye nehxakonà, ànàyorkanàr komo, Khoryenkomo nàmàtho.

3 Wanotetxkonà. Àwanor komo rma, Moyses heno wanor me nehxakonà, Khoryenkom yanoto heno wanor me. Kahneru mxekrà wanor me rma nehxakonà. Twanotanàr kom me, onà wyaro nketxkonà. Amna yohà y, amna horyenà y, ehonomnà me xaxa manaha, ketxkonà. Anaro rha hoko eryehokano meryan hamà, thenyehra rma haxa mak ha, ketxkonà. Àme rye manay hamà, toto kom hoko, ewakryenàr kom hoko rma, anàhnahrà kom hoko xarha. Yaworon me xaxa manay hamà, ketxkonà. Anaro rha yana komo kayaryetà roro me manay hamà, ketxkonà. **4** Amna yohà y, enyhoru ro me manay hamà, anhà hokonohnà ro me mak ha. Àro ke, ukurunkahnà me oyonyatxhe hampànà, toto komo, omeroro, ketxkonà. Ehonomnà me xaxa nay hamà, ketxhe hampànà, ohoko. Toto komo wahanonkanàr hoko, yaworon me mosonyhen hamà, ohxe manaha tawro horà, atxke manaha tawro horà xarha, ketxkonà. Àro ke, oyowakryexe nomokyatxhe hampànà, anaro rha yana komo, omeroro. Ehonomnà me xaxa manay hamà kaxe nomokyatxhe hampànà, ohyaka, ketxkonà, nyamoro ha, kamara ymo wyarono yarymanyenhàyamo.

5 Àro wyaro rowya enytxatxhe rma, wenyey xarha, rosenyetcrà wyaro rma. Natahurmakaye, Khoryenkom mìnà, kahe yawono rma. Khoryenkomo rwon yon yosarà rma àro ha, Moyses heno nyeryetxhàràtho wyarono, Khoryenkomo wya, enyhoru ro xaxa mak on ha, rosarà, katxhàràtho wyarono rma. Àro

rma natahurmakaye. ⁶ Àsnye ro nahatakatxownà, kahe yawon komo, 7 komo rma, toto komo yanàhnohtoho yoh komo rma. Enyhoru ke ehonomtosaho rma nyamoro ha. Onkaxnyo ynye me mak nehxakonà, àhonon komo. Tawrutamxe nehxatxkonà, uru kahsah ke.

⁷ Àhyakanye toye, karyhe ymo tehxem kom kukuru, 4 komo rma kukuru. Ahpa yàmye, àwyanye, 7 me. Uru yakàhtosaho rma nehxakonà, ahpa. Àro yawo nehxakonà, toto komo yanàhnohtoho, ewakhàrà Khoryenkom yehtxoho hoye ro anàhnohtoho komo rma. Tehxemà roro rma noro ha, Khoryenkomo. Tanohke ro nehxakonà, ahpa, 7 meno, anàhnobno ytxoho ke.

⁸ Tosànye rma haxa nehxakonà, Khoryenkom mÀnà. Àsok tawro hana, Khoryenkomo, enyhoru ro me xaxa osonyhonàr ke hamà, ehonomnà ro me xaxa osonyhonàr ke hamà. Noro mÀn yaka towomsom komo, ehxera nehxakon hakahpa. Kahe yawon komo wya toto heno komo yanàhnohtàkahra ro rma haka, owompàrà roro rma nehxatxkonà, Khoryenkom mÀn yaka.

16

Tahpan kom yawonotho yaràrkatzhàrà on ha.

¹ Khoryenkom mÀn yawono rwonà wenytx-aye. Teryewrye ro mak nàrwonàmye. Onà wyaro nkekona, kahe yawon komo wya, 7 komo wya. Àtotxok ha, kekonà, àwyanye. Àtotxok ha. Ewakhàrà Khoryenkom yehtxoho aràrkatzoko, ayahpan kom yaye, 7 meno rma yaye. Yukryeka hona ryhe

aràrkatzoko, toto heno komo yanàhnohtàkatxho me, kekonà, àwyanye.

² Àro ke toye, ukukuru komo, wahorono. Tahpan yaye naràrkaye, yukryeka hona. Teheryanke harha nehxatxkonà, toto komo. Kapàtko ymo ke, anhà ymo ke, teryewryem ke, teheryanke nehxatxkonà. Kamara ymo wyarono kuknonà yowakryenyenàhayam kax mak nehxatxkon ha. Nyamoro hoko rma àmenhosah me nehxakonà, noro ymo yosot kuknonà. Nyamoro rma, teheryanke harha nehxatxkonà, kapàtko ymo ke.

³ Àhona, toy xarha, anaro, kahe yawono rma. Tahpan yaye naràrkaye, tuna ymo kwaka. Toto heno kamsukutho wyaro harha nexeye, tuna ymo, etahaxah heno kamsukutho wyaro mak ha. Àro ymo kwawon heno komo rma wayehtxownà, omeroro.

⁴ Àhona, toy xarha, anaro, kahe yawono rma. Tahpan yaye naràrkaye, anaro rha tuna kwaka, anaro rha yarànà kwaka xarha. Tkamsukrye harha nexeye, tunatho, omeroro.

⁵ Kahe yawono rwonà wenytxaye. Tuna yohà ymo rma noro ha. Onà wyaro nkekonà, Khoryenkomo wya. Tehxemà ro omoro, kekonà. Amnyehra mehxakonà roro rma. Amnye rma tehxe roro rma manaha, kekonà. Enyhoru ro omoro. Toto komo yanàhnohrà hoko yaworon me xaxa mosonyhen hamà. ⁶ Àsok tawro hana, atxke exetxhàyamotho yehenàhrà ke hamà, owya, kekonà. Omryenon heno komo kamsukryetxkonà, nyamoro heno, tàwyanye

etahanàr kom ke. Orwon yokarymanye ro heno komo kamsukryetxkonà. Amnye rma haxa ryhe, kamsuk me harha tunatho menyo, àwokru kom me harha, kekonà. Atxke texetxhàyamotho hoye ro, àro wyaro tanàhnophporye natxow hamà, kekonà, kahe yawono, tuna yohà ymo. ⁷ Àro wyaro hamà, ketxkonà, anar komo. Okno yaknyohtoho yosnawon komo rma nyamoro ha. Àro wyaro hamà, ketxkonà. Amna yohà y, amna horyenà y, ehonomnà me xaxa manaha. Toto komo yanàhnahrà hoko, yaworon me xaxa manay hamà. Àme rye manay hamà, omeroron kom hoko, ketxkonà.

⁸ Àhona, toy xarha, anaro, kahe yawono rma. Tahpan yaye naràrkaye, kamàm hona. Toto komo yaknyohnye me harha nexeye, kamàmà, weheto ymo wyaro mak ha. ⁹ Àro ymo yatunu wya nataky-atxkonà, toto heno komo. Tataknyetokonye rma, Khoryenkomo wàràhyaketxkonà rma, nyamoro heno, tanàhnophporye kom yoh me noro yesnàr ke. Onà wyaro kahra mak nehxatxkonà, àwya. Ehonomnà me xaxa manay hamà, enyhoru ro me xaxa manay hamà, kahra nehxatxkonà, àwya. Anar me harha tanhànàthàyamo yonyhera rma nehxatxkonà.

¹⁰ Àhona, toy xarha, anaro, kahe yawono rma. Tahpan yaye naràrkaye, kamara ymo wyarono yahon hona. Tawany harha nehxakonà, noro ymo yowtotho. Neryewhamyatxkonà, toto komo, noro ymo mryenon komo. Nenyuyosketxkon mak ha, teryewhamrà kom ke. ¹¹ Khoryenkomo wàràhyaketxkonà, teryewhamrà kom ke, kapàtko

ymo wya xarha teryewhamrà kom ke. Nahko yxak haka, ketxkonà, noro hoko, kahe yawono rma hoko. Anar me harha tanhànàthàyamo yonyhera rma nehxatxkonà.

¹² Àhona, toy xarha, anaro, kahe yawono rma. Tahpan yaye naràrkaye, tuna ymo kwaka, Ewfratesà rma kwaka. Sày, nahay mak ha, tuna ymo, waha komo yosamar me ehtxoho me. Àto mya tomohsom me nehxatxkonà, waha komo, monyen kayaryet komo, kamàmà yahatakatxho nyeron komo.

¹³ Worokyamo wenyeye, 3 me. Hororu wyaro nehxatxkonà. Anaro, anhà ymo mtaye nahatakekonà, watwa ymo wyarono mtaye rma. Anaro, kamara ymo wyarono mtaye nahatakekonà. Anaro, noro ymo rwonà yokarymanye ro mtaye nahatakekonà.

¹⁴ Worokyamo yohà ymo yanoto komo rma nyamoro ha, noro ymo yahoxet yonyhony komo rma, eryehokano ynye komo rma. Anaro rha yana komo kayaryet komo hyaka totxownà. Waha me anyehxenyè totxownà, àhyakanye, anaro rha yukryeka hon komo kayaryet komo hyaka. Waha me nehamnohyatxkonà, ronenýàr me.

Àsokentok hana waha me nohsamnohyatxow ha. Khoryenkomо yomohtoho ymo ho waha me nohsamnohyatxow hatà, ehonomnà xaxa yomohtoho ymo ho mak hatà. ¹⁵ Tomoknàr hoko rma, onà wyaro nkehe, noro ha. Komokyaha hampànà, kehe. Komokyaha hampànà, ekayhera rma, temenyem komo yomoknàrà wyaro rma. Thona ro oyehtokonye, towakryexem me mpànà man-

atxhe ha, kehe. Àsok hana natxow ha, anyempen kom ha. Anyempera tehtokonye, nàhyahamyatxow hamà. Nyamoro wyarohra ehtxoko, kehe. Tewomumtosom komo wyaro haxa ryhe, thona ro ehtxoko, romoknàr hona. Àro wyaro oyehtokonye, towakryexem me mpànà manatxhe ha, kehe, Khoryenkomo.

¹⁶ Àro ke, ronenyàr me rma, toto komo yohamnohtxownà, worokyamo komo, 3 komo rma. Ahmakeknon hona ryhe nehamnohtxownà. Ekmàryewyana komo rwonà rma àro ha, Ahmakeknon katxho.

¹⁷ Àro rha haxa toyé, anaro, kahe yawono rma. Tahpan yaye naràrkaye, awasnaha. Teryewrye ro nàrwonàmye, Khoryenkocom mìn yawono, tahanà ymo ho eryewtaxaho. Àna haxa ha, kekonà. Àna haxa ha. ¹⁸ Sasa sasa nkekonà. Neyorwakonà, taraye. Teryewrye ro rma haxa nehxakonà, àyoruru. Nosowusày xarha, yukryeka heno. Osowusnuru ryhe, thenyehra mak nehxakonà, toto komo nenyehtorà rotho me mak ha.

¹⁹ Nerakay mak ha, owto ymo heno. Àrakayonhàrà rma, 3 me nehxakonà. Anaro rha owto heno xarha natarymatxehkaye, anaro rha yana komo yowtoto rma. Bakmeronya ymo xarha hutwahkahpàra nehxakonà, Khoryenkomo. Àro ymo heno yanàhnohtàkaye. Àsok tawro hana. Àro ymo heno hoko ewakhàrà ehtxoho, wok kawawantaxaho wyaro nehxakon hamà, teryewrye rma haxa esnàr ke. ²⁰ Eryetarà ymo heno xarha, nosomtatkatxehkaye. Àhà ymo heno xarha, ehxera harha nehxakonà. ²¹ Thenyehra

nomokyakonà, tuna ymo, tohu wyarono ymo. Tamusnye mak nehxakonà. Amusunu rma, 40 kerometrus me nehxakonà, thenyehra mak ha. Àro rma nothahyakonà, kahe yaye, toto heno kom hona. Àro hoye ro Khoryenkomо wàràhyaketxkonà, toto komo, tuna tohu wyaron hoye ro mak ha, thenyehra rma haxa esnàr ke, atxke rma haxa esnàr ke.

17

Onokna ymo komo wya wosà ymo yanàhnohàthàrà on ha.

¹ Rohyaka nomokye, kahe yawon kom kukuru, tahpankem kom kukuru rma, 7 kom kukuru rma. Onà wyaro nkekona, rowya. Omoko, rakoro, kekonà. Omoko, rakoro. Wosà ymo heno yanàhnohrà wenyhehe, owya. Anaro rha kàrà hoko ehxahotho rma noro ymo ha, kekonà. Tuna ratokoso eryewtaxaho rma noro ymo ha, anaro rha tuna ratokoso eyrewtaxaho rma, kekonà. ² Noro ymo kukmanàr hoko rma haxa nehxatxkonà, ehonomnà komo, toto kayaryet komo, anaro rha owto hon kayaryet komo, kekonà. Àsok hana nànyerhontetxow ha, toto kom ha. Wok yontoho hoye ro nànyerhontetxow hamà, tàwyenyeke tehxe ro. Àro wyaro rma rha tàwyenyeke tehxe ro noro ymo hoko nehxatxkonà, toto komo, yukryeka hon komo, kekonà, kahe yawono, rowya.

³ Àro ke raràye, ahehnaka. Khoryenkom yokato yano me mak kosenyehtyakonà wyaro hamà.

Wosà ymo wenyeye. Onokna ymo mkawo eryew-taxaho nehxakonà. Tuxurye nehxakonà, onokna ymo. Noro ymo hoko àmenhosah nehxakonà, Khoryenkomо wàràhyakatxho, anaro rha, thenyehra mak ha. Onokna ymo yhutho ryhe, 7 me nehxakonà. Eryetàyaxerye, 10 me nehxakonà.

⁴ Ehonomtosaho rma nehxakonà, wosà ymo, tàswayem ke, tutxuryem ke xarha, enyhoru ymo ke mak ha. Ewahtosaho rma nehxakonà, uru ke, anaro rha tohu txko ke xarha. Emyawo nehxakonà, orymako, uru yakàhtosaho. Anhà ymo yonà rma àro ha. Tanohke ro nehxakonà, anhà ymo ke, wos yanhànà ymo ke, anaro rha kàrà hoko ehtxohotho ymo ke. ⁵ Noro ymo herà hoko àmenhosah nehxakonà, esotà ymo, uhutwahnà rma. Onà wyaro katxho me nehxakonà. Bakmeronya ymo kuknonà mosonà, anaro rha kàrà hokonotho komo yonà ymo, anaro rha tanhàn hokonotho komo yonà ymo, katxho me nehxakonà, àmenhosaho, wosà ymo herà hoko.

⁶ Khoryenkomо mryenon heno komo yotahahonyenhàr me nehxakonà, noro ymo. Txesus hona xenye ro heno komo yotahahonyenhàr me nehxakonà. Nyamoro heno kamsukutho hoko neryehotekonà. Wok hoko neryehotetxow hamà, toto komo, tànyerhontaxem komo. Àro wyaro rma rha neryehotekonà, wosà ymo, nyamoro heno kamsukutho hok mak ha.

Àro wyaro noro ymo wenyeye. Rowya xenyetoko rma, koseryehokekonà, thenyehra mak ha, uhutwahra ryesnàr ke. ⁷ Onà wyaro mak kekonà, kahe yawono, rowya. Oseryehokahra

exko, kekonà. Oseryehokahra exko. Uhutwahnà me nay hamà, wosà ymo yehtxoho, onokna ymo yehtxoho xarha. Noro ymo yhutho 7 me nay hamà, kekonà. Eryetàyaxerye, 10 me nay hamà. Noro ymo mkawo nay hamà, wosà ymo, kekonà. Àro wyaro ehtxoho komo rma, uhutwahnà me nay hamà. Oseryehokahra mak exko. Uhutwamohsehe, owya, kekonà, kahe yawono, rowya.

⁸ Onokna ymo menyo hamà. Amnyehra ehxahonhàrà rma noro ymo ha. Amnye rma ehxera harha naha. Amnye nomokyaha harha mpànà, kekonà. Yuhnayen hoye nomokyaha hampànà. Tanàhnohtàkaxem me mak naha. Noro ymo hoko noseryehoketxhe hampànà, toto komo, kekonà. Tàwyanye xenyetoko rma, noseryehoketxhe, tàwyanye ebonomnà me xaxa xenyàr ke mak ha. Àsok tawro hana, tonyxerye harha esnàr ke hamà. Amnyehra ehxahotho, àwayehsahotho rma, tonyxerye harha mpànà na ha. Àro ke, noseryehoketxhe, yukryeka hon komo, kekonà. Onà wyaro nketxhe, noro ymo hoko. Koo, ebonomnà me xaxa nay hamà, ketxhe. Àro wyaro kany komo rma, Khoryenkomo nenyhoryehtor me mak natxhe, kekonà. Esot komo rma, kahneru mxekrà karyehtan yawohra mak naha. Amnyehra àmenhosahonhàrà yawohra mak naha, yukryeka yakàhtohra ro rma haka àmenhosahonhàrà yawohra mak ha, karyhe roro natxhe, moxamo, katxho yawohra mak ha, kekonà, kahe yawono, rowya.

⁹ Tayweron kom marma ryhe, anaro rha ku-

knonà hutwetxow hamà, kekon xarha. Onà wyaro thutwaxem me naha. Onokna ymo yhutho, 7 meno rma, àh kuknon me naha, 7 me rma rha. Àro ho rma naha, wosà ymo yowto, kekonà, kahe yawono. ¹⁰ Àro hon kayaryet komo ryhe, 7 me rma rha natxhe. Nyamoro kukutho rma, 5 heno komo rma, àwayehsah me natxhe, kekonà. Anaro ryhe, 7 kom kukuru rma, àkayaryet kom me naha, amnye rma. Anaro, omokhàra rma hak naha. Amnye nomokyaha hampànà. Tomokàtxhe rma, mexehra wayehyaha, kekonà, kahe yawono, rowya. ¹¹ 7 kom mahyaka nomokyaha hampànà, anaro ymo, àkayaryet komo ymo. Noro kuknon me naha, onokna ymo, amnyehra ehxahotho ymo, àwayehsahotho ymo, kekonà. Noro rye me mak natxhe, 7 kom yakoro, noro ymo. Noro ymo heno ryhe, tanàhnohtàkaxem me naha, kekonà, kahe yawono, rowya.

¹² Eryetàyaxerye xarha menyo, 10 me, kekon xarha. Anar kom kuknon me naha. 10 me rma rha natxhe, anaro rha yana komo kayaryet komo xarha, kekonà. Àkayaryet kom mehra rma hak natxhe. Amnye texem me natxhe, ehonomnà me harha, àkayaryet kom me harha, kekonà. Onokna ymo yakoro toto komo kayaryet me natxhe, mexehra mak ha, kekonà, kahe yawono, rowya. ¹³ Àme rye tehutwaxem me natxhe, nyamoro, 10 komo. Ehonomnà me rma haxa natxhe. Ehonomnà rma, onokna ymo yano me rma natxhe. Amna yohà omoro ketxhe mak ha, noro ymo wya, kekonà, kahe yawono, rowya.

¹⁴ Waha me tetxhe, nyamoro ha. Kahneru mx-

ekrà yarymaxe rma tetxhe haryhe, kekon xarha. Noro ryhe, narymatxehketxhe mak ha. Àsok tawro hana, omeroron komo yoh me rma haxa tesnàr ke mak hamà. Omeroron yoh komo yoh me mak nay hamà, noro, kekonà. Omeroron kayaryet komo kayaryet me mak nay hamà. Noro yakoro tetxhe, àmryenon komo. Noro nanyeketxho rma nyamoro ha, noro nwahanonkatxho rma. Noro hona xenye ro komo rma nyamoro ha, kekonà, kahe yawono, rowya.

¹⁵ Onà wyaro nkekon xarha, rowya. Anaro rha tuna ratokoso eryewtaxaho wosà ymo menyo, kekonà. Toto komo kuknon me naха, tuna, anaro rha yana komo kuknon me mak ha, thenyenohnà komo kuknon me mak ha, kekonà, rowya. ¹⁶ Wosà ymo xehra ro mak natxhe ha, onokna ymo komo, 10 komo xarha, anaro rha yana komo kayaryet komo rma. Nyamoro kuknonà rma menyo hamà, eryetàyaxerye rma, 10 me rma. Nyamoro rma, nanàhnohyatxhe hampànà. Àkeweyumpura harha neryatxhe hampànà, atxke tonyxem me ehtxoho me, kekonà. Ühunuthuru yonyetxhe hampànà. Noro ymo heno yaknyohyatxhe hampànà.

¹⁷ Àsok tawro hana. Wosà ymo tanàhnohtxe kany me netxownà hamà, Khoryenkomo, kekonà, kahe yawono, rowya. Onà wyaro kanyenhàr me naха, Khoryenkomo, nyamoro hoko. Àme rye tehutwaxem me hak nahtxoko, tàwyanye wosà ymo yanàhnohtoho me, kanyenhàr me naха, kekonà, kahe yawono. Amnahnà, omoro haxa, toto komo kayaryet me exko, kany me hak nahtxoko, ehonomnà komo, onokna ymo

wya, àme rye tehutwanàr kom ke, kanyenhanàr me naha, Khoryenkomo, nyamoro hoko, àwyanye wosà ymo yanàhnohtoho me, kekonà. Àro hoye ro nanàhnohyatxhe hampànà, kekonà, kahe yawono, rowya.

¹⁸ Owto ymo kuknon me mak naha, wosà ymo, kekon xarha. Anaro rha owto yoho rma haxa naha, àro ymo. Àton komo kayaryet komo ryhe, anaro rha yana komo kayaryet komo yoho rma haxa natxhe, kekonà, kahe yawono, rowya.

18

Arymaxah me harha naha owto ymo heno Bakmeronya heno katxhàrà on ha.

¹ Àro tàhto rma, anaro kahe yawon xarha wenye, rosenyetcnàrà wyaro rma. Ehonomnà me xaxa nehxakonà. Kahe yaye nàhtekonà, ronenyarà me. Noro yawasàn hoye ro, tawasnye rma haxa nehxakonà, yukryeka.

² Teryewrye ro nàrwonàmye. Onà wyaro nkekona. Arymaxah me harha naha, owto ymo heno, Bakmeronya heno, kekonà. Arymaxah me harha naha. Totohnà yowto me harha naha. Worokyamo yowto me haxa naha, kekonà. Anhà rma yowto me haxa naha. Àtono ro me harha natxhe, torono ymo komo, anhà ymo komo rma, thenyehra, anaro rha, kekonà. ³ Àro ymo hon heno komo, tanhàn kom hoko rma haxa nehxatxkonà. Wok yonàr hoko roro toto yehtokono wyaro, tanhàn kom hoko roro rma haxa nehxatxkonà, kekonà. Nyamoro heno hoye ro tanhàn kom hoko rma rha nehxatxkonà, anaro rha yana

komo, omeroron komo. Anaro rha wos hoko toto yehtokono wyaro, nyamoro heno yanhàn hoko rma haxa nehxatxkonà, anaro rha yana komo, àkayaryet komo rma, kekonà. Tàtxenyerunke rma haxa nehxatxkonà, Bakmeronya hon heno komo. Txenyeru hona àkatxho komo yàmyatxkonà, anaro rha yana komo, twarawantaxemà ro komo. Àro hoye ro tàtxenyerunke rma rha nehxatxkonà, nyamoro xarha, thenyehra mak ha. Àro wyaro natanàhnohyatxkonà, omeroron komo, Bakmeronya hon heno kom hoye ro mak ha, kekonà, kahe yawono.

⁴ Anaro kahe yawono rwonà wenytxaye. Onà wyaro nkekona. Khoryenkomo mryenon komo y, owto ymo hoye omohtxok hatà, kekonà. Àro ymo hoye omohtxok hatà, àton komo yanhàn hoko oyesnàr kom hona, nyamoro wyaro rma rha ayanàhnohrà kom hona, kekonà.

⁵ Àsok tawro hana. Thenyehra rma haxa nay hamà, anhàn komo. Àhà ymo wyaro na, anhàn komo yahtunu, thenyehra esnàr ke. Atxke exetxhàyamo rma hutwahkahpàra na, Khoryenkomo, kekonà, kahe yawono.

⁶ Tanàhnhsom me hak nahtxoko. Àsok tawro hana. Anaro heno komo yanàhnohyatxkonà, nyamoro. Àro ke tanàhnhsom me hak nahtxoko, tñanàhnohàthàyamo wyaro rma rha. Eho nyhe hak nahko, anàhnohtoho komo, thenyehra mak ha, kekonà. Àsok hana twokru komo kwarmetxow ha, toto kom ha. Anatoko nàkwarmetxow hana, teryewrye ehtxoho me. Àro wyaro rma rha, teryewrye hak nahko, anàhnohtoho komo,

kekonà. ⁷ Àsok make rma haxa neryehotetxkonà. Teryehotaxemà rma, ohxe rma nosonyhetxkon haryhe, thenyehra mak ha. Àro ke, thenyehra rma rha hak nahko, eryewhamnohtoho komo, ekhokatxho komo, kekonà. Tàhnawonye onà wyaro rma nketxkon haryhe. Ekhokahnà ro kàwyam hamà, ketxkonà rma haryhe. Enyonkaxemo komo wyarohra tehxatzow hamà, tekhokaxem komo wyarohra mak ha, ketxkonà rma haryhe, kekonà, kahe yawono. Toto notxwan komo wyaro ohxe roro tehxatzow hamà, ketxkonà rma haryhe, tàhnawonye. ⁸ Àro wyaro kanyenhàrà rma, tanàhnohsom me natxhe hampànà, kekonà. Sa, nenmahyaha hampànà, anàhnohtoho komo. Towneyxa awasàn ho, tanàhnohtàkaxem me natxhe hampànà, kekonà. Àro rma ho neheryantetxhe hampànà. Nekhoketxhe hampànà. Ànyahpàra natxhe hampànà. Natakyatxhe hampànà, kekonà. Àsok tawro hana, anàhnohnye kom me Khoryenkom yesnàr ke mak ha. Ehonomnà me xaxa naha, noro ha, Kohkomo rma, kekonà, kahe yawono.

⁹ Ataknyàr komo yosànà yonyatxow hatà, anaro rha yana komo, àkayaryet komo rma. Anhàn kom hoko rma haxa ehxemotho komo rma nyamoro hatà. Àsok make rma haxa eryehotaxemotho komo rma nyamoro hatà, àwyaronye rma rha. Àro ke, tàwyanye esànà yonyetoko, nàratetxow hatà. Nehokoyatxow hatà. ¹⁰ Moxe ro nenyatxow hatà, àwyaronye rma rha tataknyàr kom hona. Onà wyaro nketxow hatà. Txee, anàhnohsah me harha

nay hamà, owto ymo heno, Bakmeronya heno, ketxow hatà. Hory me ymo ehxahotho, mexehra anàhnohtàkaxah me harha nay hamà, ketxow hatà.

¹¹ Nàratetxow xarha tà, twarawantaxemà rotho komo, anaro rha yana komo. Nekhoketxow hatà, ataknyàr kom hoko. Àsok tawro hana, tàtxenyerun komo yahohsàra harha tesnàr kom ke hamà. ¹² Amnyehra, txenyeru hona àkatxho komo yàmyatxkon hatà, nyamoro heno wya, owto hon heno komo wya. Ànàmrà komo rma, thenyehra nehxakon hatà, uru hatà, pàrata xarha hatà, tohu txko xarha hatà, ehetàhpenyeno rma hatà, anaro rha wom xarha hatà, enyhoru rma hatà, anaro rha wewe xarha hatà, thoxnyemà rma hatà, mahfen xarha hatà, okno ymo ryetàyaxetho rma hatà, anaro rha wewe yakàhtosah xarha hatà, ehetàhpenyeno rma hatà, anaro rha yawaka yakàhtosah xarha hatà, ¹³ anaro rha ownyak xarha hatà, ensensu wyarono rma hatà, ufa xkun xarha hatà, oryefera xkun xarha hatà, tryeku xarha hatà, nasànasà xarha hatà, faka xarha hatà, kahneru xarha hatà, kafaru xarha hatà, kahu xarha hatà, kafaru nàhpereknyàrà rma hatà, toto komo xarha hatà, anotonano ro komo rma hatà. Àro wyaron komo yehekatnyenhàyamo ehxera harha natxow hamà. Àro ke, nekhoketxow hatà, twarawantaxemà rotho komo, tàtxenyerun komo yahohsàra harha tesnàr kom ke. ¹⁴ Ehxera harha natxow hatà, owto ymo hon heno komo. Àro ke, ehxera rma rha nay hamà, àxe rma haxa exetxhàyamotho. Ehxera harha nay hamà, ànyahàthàyam xarha,

àwomunuthuyam xarha, àkatxhothàyam xarha. Ehetàhpenyenetho rma, enyhorutho rma, ehxera harha nay hamà. ¹⁵ Àro wyaron komo yàmnye rotho komo rma, kowontetxow hatà, àratanàr kom hatà, ekhokanàr kom hatà. Owto ymo hon heno komo txenyerunu yahosnye rotho komo rma nyamoro ha. Ataknyàr komo yonyatxow hatà. Moxe ro mak nenyatxow hatà, àwyaronye rma rha tataknyàr kom hona. Onà wyaro nketxow hatà. ¹⁶ Txee, anàhnolahsah me harha natxow hamà, owto ymo hon heno komo, ketxow hatà. Enyhoru ke nehonomttxkonà, tàswayem ke mak ha, tutxuryem ke mak ha. Newahtetxkon xarha, uru ke, anaro rha tohu txko ke xarha, ketxow hatà. ¹⁷ Mexehra anàhnolahkaxah me harha nay hamà, àwomunuthuyamo, àkatxhothàyam xarha, ehetàhpenyenetho rma, omeroro, ketxow hatà, twarawantaxemà rotho komo.

Moxe ro rma rha nenyatxow hatà, kanawa ymo yoh komo, anoto komo xarha, kanawa ymo yawon komo rma, àro yaho tasom komo rma, tuna ymo kwaha tàtosom komo rma. Owto ymo heno yonyatxow hatà, tuna ymo yohoyen heno rma hatà. ¹⁸ Ataknyàr yosànà rma yonyatxow hatà, moxe ro mak hatà. Tàwyanye xenyetoko, kowontetxow hatà. Onà wyaro nketxow hatà. Anaro rha owto yoho rma haxa ohxe nehxakonà, àro ymo heno, ketxow hatà. ¹⁹ Yukryeka yarymetxow hatà, tuyhuthur kom hona, ekhokanàr komo. Nàratetxow hatà. Kowontetxow hatà. Onà wyaro nketxow xarha tà. Txee, anàhnolahsah me harha nay hamà, owto ymo heno, ketxow hatà. Anàhnolahsah me harha nay hamà. Àro ymo hona tomoky-

atxkonà, kàkanawar kom yawo. Omohsaho rma, tàtxenyeruntetxkonà, àro ymo hoye ro mak ha. Àro ymo heno rma, mexehra anàhnohtàkaxah me harha nay hamà, ketxow hatà, kanawa ymo yawon komo.

20 Onà wyaro haxa àkehe, kahe yawon komo wya, toto komo wya xarha, Khoryenkomo mryenon komo wya, Txesusu nànyaketxho rotho komo wya, Khoryenkomo rwonà yokarymanye rotho komo wya. Oyeryehotatxoko, owto ymo hon heno komo yanàhnahrà hoko, àkehe, owyanye. Àsok tawro hana. Oyeryewhamnohyatxkonà, nyamoro heno. Oyehenàhyatxow mak hatà, Khoryenkomo. Nyamoro heno yanàhnohyan hatà. Àro ke, oyeryehotatxoko, àkehe, owyanye.

21 Anaro, kahe yawon xarha wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Tahoxerye rma haxa nehxakonà. Tohu ymo yanàmye. Horyetho ymo yanàmye. Narymaye, tuna ymo kwaka. Onà wyaro nkekona. Àro wyaro rma rha tarymaxem me na ha hampànà, owto ymo, Bakmeronya ymo, kekonà. Tosomtatkatzehkaxem me na ha hampànà, tahoxerye arymanàr ke mak ha. Ehxera harha na ha hampànà, kekonà. **22** Àto rma, weryeke txemekhera harha natxhe hampànà. Anaro rha yorkahra harha natxhe hampànà, àto, kekonà. Àto rma, anaro rha kahpàra harha natxhe hampànà. Anaro rha yonyhoryehra harha natxhe hampànà. Anaro rha yakàhtohra harha natxhe hampànà, àto, kekonà. Àto rma, xerye khera harha natxhe hampànà, woràskomo

komo, kekonà. ²³ Àto rma, awasmehra harha naха hampànà, weyu. Àto rma, àhehtahra harha natxhe hampànà. Ànyontahra harha natxhe hampànà, àto. Àsok tawro hana, ehxera harha owto ymo yesnàr ke, kekonà. Àton kukuru como, twarawantaxemà ro komo rma, ehonomnà me rma haxa nehxatxkonà, anaro rha yana komo yoho rma haxa mak ha. Àton kukuru como, yaskomo komo rma, anaro rha yana komo yonkuhtetxkonà, kekonà. ²⁴ Otahano ynyàr hoko rma haxa nehxatxkonà, àton kukuru como. Khoryenkomо rwonà yokarymanyе ro heno komo yotahetxkonà. Khoryenkomо mryenon heno komo rma yotahetxkonà, kekonà. Etahaxemo heno komo kamsukutho, omeroron heno komo kamsukutho rma, àto nehxakonà, owto ymo ho. Àro ymo heno rma, ehxera harha naха hampànà, kekonà, kahe yawono ymo, tahoxeryemà ymo.

19

Kahe yawon komo wya Khoryenkomо tewakryetxe katxhàrà on ha.

¹ Àro tàhto rma, anaro rwonà wenytxaye. Thenyenohnà komo rwonà wyaro nehxakonà, ronenytxanàr me, kahe yawon komo rwonà wyaro mak ha. Teryewrye ro mak nàrwonatxkonà. Onà wyaro nketxkonà. Khoryenkomо tewakryetxe, ketxkonà. Khoryenkomо tewakryetxe. Onyhoryeno ynye ro me nay hamà, noro, ketxkonà. Ohxe xaxa nay hamà. Ehonomnà me xaxa nay hamà. ² Àsok tawro hana, yaworon

me xaxa tesnàr ke hamà, ketxkonà. Anàhnöhno ynyàr hoko, yaworon me xaxa nay hamà. Àme rye nay hamà, omeroron kom hoko. Wosà ymo yanàhnöhnyenhàr me naха, ketxkonà. Anaro rha kàrà hoko rma haxa nehxakonà, noro ymo. Noro ymo yanhan hoye ro natanàhnöhnyatxkonà, toto komo, yukryeka hon komo. Noro ymo heno rma yanàhnöhnyak ha, Khoryenkomo, ketxkonà. Khoryenkomo yanoto heno komo yotahekonà, noro ymo. Ànetahatxhàyamotho rma yehenàhyak ha, Khoryenkomo, ketxkonà.

³ Onà wyaro nketxkon xarha. Khoryenkomo tewakryetxe, ketxkonà. Khoryenkomo tewakryetxe. Àsok tawro hana, owto ymo yataknyàr ke. Ataknyàrà rma, ewehpàra roro rma naха. Esàna rma, nasanàmyaha roro rma, meya roro mak ha, ketxkonà, kahe yawon komo, thenyenohnà komo.

⁴ Tano me ronye rma nehurstownà, horykomo komo, 24 komo rma, karyhe ymo tehxem komo xarha, 4 komo rma. Khoryenkomo yowakryetxownà. Tahonà ymo ho eryewtaxaho rma yowakryetxownà. Àro wyaro hamà, Khoryenkomo tewakryetxe, ketxkonà. Àro wyaro hamà, Khoryenkomo tewakryetxe.

⁵ Anaro rwonà wenytxaye. Ahonano ymo màhtono rwonà rma wenytxaye. Onà wyaro nkekonà, teryewrye ro. Khoryenkomo ewakryetxoko, kekonà. Khoryenkomo ewakryetxoko, omnyamo, noro yanoto komo, ukurunkahnà me noro yony komo, ehonomnà

komo rma, norohnàtho komo xarha, omeroron komo rma. Khoryenkomo ewakryetxoko, kekonà.

Kahneru mxekrà hehtatho yokarymatxhàrà on ha.

⁶ Anaro rwon xarha wenytxaye. Thenyenohnà komo rwonà wyaro rma rha nehxakonà, àro xarha. Kahxe ymo yoruru wyaro mak nehxakonà, taraye ymo yoruru wyaro xarha. Onà wyaro nkekonà, teryewrye ro mak ha. Khoryenkomo tewakryetxe, kekonà. Khoryenkomo tewakryetxe. Àsok tawro hana, omeroron komo kayaryet me noro yesnàr ke. Omeroron komo kayaryet me naха, noro ha, Kohkomo rma, ehonomnà xaxa ymo, kekonà. ⁷ Noro hoko teryehorye tehtxe. Ohxe xaxa manay hamà, tkatxe, àwya. Àsok tawro hana, kahneru mxekrà hehtanàr ke, kekonà. Hehtehe haxa ha, kahneru mxekrà. Àhetxe ryhe, nosonyhoryek haxa ha, tànyontanàr horà, kekonà. ⁸ Enyhoru ke ehonomtosah naха, noro. Onkaxnyo ynye me mak naха, àhononà, buknyemà rma, enyhoru rma, kekonà, kahe yawono.

Àsok tawro hana. Àhononà rma, on kuknon me nay hamà. Ohxe Khoryenkomo mryenon kom yehtxoho kuknon me nay hamà, àhononà, enyhoru.

⁹ Onà wyaro nkekon xarha, kahe yawono, rowya. Onà ryhe àmenhoko, kekonà. Onà ryhe àmenhoko. Kahneru mxekrà yahxemtehe hampànà, àyàmà, àhehtanàr horà. Toto komo yanyekyaha hampànà, asahxemtoso, kekonà. Noro nanyeknyàr komo ryhe, towakryexem me

natxhe hampànà. Àro rma àmenhoko, kekonà, kahe yawono. Khoryenkomo rwonà rma àro ha, yaworon xaxa rma, kekon xarha, rowya.

¹⁰ Rano me ro rma kehurkaye, noro yakrataka. Ewakryenàr xe rma wehxakon haryhe. Onà wyaro mak kekonà, rowya. Àro wyarohra exko, kekonà. Rowakryehra ro mak exko. Àsok tawro hana. Owyaro rma rha, Khoryenkomb yanoto me marma wehxaha, uro, kekonà. Oyowtà komo wyaro rma rha, Tjesus yokarymany komo wyaro rma rha, Khoryenkomb yanoto me wehxaha, uro. Àro ke, urohnà, Khoryenkomb haxa ewakryeko, kekonà, kahe yawono, rowya. Àsok tawro hana. Tjesus yokarymany komo ryhe, Khoryenkomo nhutwamohsortho rma yokarymetxow hamà, noro yokato yano me mak ha.

Waha me kafaru mkawo eryewtaxaho tothàrà on ha.

¹¹ Wenyey xarha, rosenyetnàrà wyaro rma. Natahurmakaye, kahe, ronenyàr me. Kafaru wenyeye. Buknye nehxakonà. Àmkawo eryewtaxaho ryhe, yaworon xaxa mosonà katxho me nehxakonà, esotà rma. Khoryenkomo rwon yawo ron xaxa mosonà katxho me nehxakonà. Yaworon xaxa rma, waha me tekonà, anhà yarymanàr horà, atxke ehxemotho komo yanàhnohrà horà. ¹² Enuru ryhe, weheto noruknuru wyaro nehxakonà. Uyhuthur ho nehxakonà, erokonà, thenyehra. Àhoko rma àmenhosah nehxakonà, esotà rma. Àro hutwahra mak nehxatxkonà, anar komo. Noro

marma, tosotà rma hutwekonà. ¹³ Ehonomtosah nehxakonà. Àhononà rma, tkamsukrye nehxakonà. Kamsuku kwaka àmeknyohsaho rma nehxakonà. Esotà ryhe, onà wyaro nehxakonà. Khoryenkomo rwonà mosonà, katxho me nehxakonà, esotà, toto komo wyo.

¹⁴ Noro yakoro tetxkonà, kahe yawon komo, thenyenohnà komo. Waha komo wyaro tetxkonà, noro yakoro. Kafaru mkawo rma rha nehxatxkonà, buknyemà mkawo rma rha. Ehonomtosaho rma rha nehxatxkonà, buknyem ke, enyhoru ke.

¹⁵ Noro mtaye nahatakekona, katxefara wyarono, tàyokemà wyarono. Àro rma ke, anaro rha yana komo yotahetxow hatà. Àkayaryet kom me nay hatà. Àkayaryet komo rma, anwekhànà ro me nay hatà. Noro ryhe, anhàtho komo yanàhnohtàken hatà. Anàhnohno ytxoho ro yaka narymetxow hatà, ewakhàra rma haxa Khoryenkomo yehtxoho hoye ro mak ha, ewakhàra ehonomnà xaxa ymo yehtxoho hoye ro mak ha. Nyamoro heno rma yanàhnohtàken hatà, noro ha, toto wyo ufa yeherà yakmeknyetokono wyaro mak ha, eryemnuknutokono wyaro mak ha.

¹⁶ Anaro esot xarha, àmenhosah nehxakonà, àhonon hoko, àhet hoko xarha. Omeroron kayaryet komo kayaryet me naха, mosonà, katxho rma, omeroron yoh komo yoh me naха, mosonà, katxho xarha, àmenhosah nehxakonà, àhonon hoko, àhet hoko xarha.

Onokna ymo heno komo yarymatxhàrà on ha.

¹⁷ Anaro kahe yawono wenyeye, rosenyetcnàrà wyaro rma. Kamàm nawo thataw nehxakonà, ronenyàr me. Torono ymo komo yanyekyakonà. Awasnaha tåtosomà ro komo rma yanyekyakonà, omeroro mak ha. Onà wyaro nkekonà, àwyanye, teryewrye ro. Omohtxok hatà, kekonà. Omohtxok hatà. Owotmetxow hatà, Khoryenkomo, thenyehra, kekonà. ¹⁸ Toto heno komo hunutho monyetxow hatà, àkayaryet heno komo hunutho rma hatà, waha yoh heno komo hunutho xarha hatà, tahoxeryemà ymo heno komo hunutho xarha hatà, kafaru heno komo hunutho xarha hatà, kafaru mkawon heno komo hunutho xarha hatà, omeroron heno komo hunutho rma hatà, anotomahnà ro heno komo hunutho xarha hatà, anotonano ro heno komo hunutho xarha hatà, norohnàtho heno komo hunutho xarha hatà, ehonomnà heno komo hunutho xarha hatà, omeroro rma monyetxow hatà, kekonà, kahe yawono, torono ymo komo wya.

¹⁹ Kamara ymo wyarono ryhe wenyey xarha. Anaro rha yana komo kayaryet komo xarha wenyeye. Anoto komo xarha, waha komo rma, wenyeye. Waha me nohsamnohtxownà, nyamoro ha, omeroro. Kafaru mkawo eryewtaxaho yarymaxe rma nohsamnohtxownà haryhe. Noro yakoron komo xarha yarymaxe rma nohsamnohtxownà haryhe. ²⁰ Nyamoro heno yarymatxownà mak ha, kafaru mkawo eryewtaxaho. Kamara ymo wyarono yahohsoye, takoron komo wya. Noro ymo rwonà yokarymanye rotho xarha yahohsoye. Kamara ymo wyarono hyawo ehxahotho rma noro ha. Noro ymo yowakrye-

honyenħàratho rma noro ha. Noro ymo kunknònà yowakryeny komo yonkuhtonyenħàratho rma noro ha. Tawya eryehokano ytxoho hoye ro enkuhtonyenħàyamotho rma noro ha. Kamara ymo wyarono yosot kuknon ke àmenhoxemo komo yonkuhtonyenħàratho rma noro ha. Nyamoro rma yahohsoye, kafaru mkawo eryewtaxaho. Asakon komo rma yahohsoye, takoron komo wy. Tonyxerye rma narymatxownà, weheto ymo waka. Tuna ymo wyaro rma naħa, weheto ymo, tamtakemà wyaro mak ha. Àto rma natakyaha xarha, enxofrye. Àro ymo waka narymatxownà.

²¹ Anaro heno komo yotahaye, kafaru mkawo eryewtaxaho. Tkatxefaran ke netahatxownà, tħamtayē tahatakaxem ke mak ha. Uhunuthuyam heno yonyetxkonà, torono ymo komo. Twahurramso ro nonotxownà.

20

Kahe yawono wya Satanasà ymo yasoħothàrà on ha.

¹ Anaro kahe yawono wenyeye, rosenyethnàrà wyaro rma. Kahe yaye nàhtekonà, ronenyàr me. Emyawo nehxakonà, xafe. Yuhnayen yahutoho rma àro ha, xafe. Emyawo rma rha nehxakonà, asotà ymo, yawaka ymo.

² Watwa ymo wyarono yahosàye. Okoy me osonyhosahonħàrà rma noro ymo ha, worokyamo yohà rma, Satanasà rma. Noro rma yasoħtoye, kahe yawono. Asohtosah me rma, 1000 me tħàtxemnyehħàntaxem me nehxakonà, noro ymo.

³ Yuhnayen hona narymaye ymo. Duk, nahuruye.

Nàhsomay xarha, ahutuhkanàr horà, ahatakanàr hona.

Àro wyaro nahryemye, yuhnayen hona, toto komo yonkuhtohra harha ehtxoho me, anaro rha yana komo yonkuhtohra harha ehtxoho me. 1000 me tàtxemnyehàntantoko rma, enkuhtohranye roro rma nehxakon hakahpa, noro ymo. 1000 me àtxemnyehàntatxhe rma, tonampatakaxem me harha nehxakon hakahpa, mexehra ehtxoho me.

Wahoro htxero tanàmsom komo yokarymatxhàrà on ha.

⁴ Anaro rha ahonano wenyeye. Àro ho eryew-taxemo komo, toto komo wahanonkany me nehxatxkonà, ohxe manaha tawro horà, atxke manaha tawro horà xarha. Àro wyaro wahanonkano ynye me netxownà, Khoryenkomo.

Txesusu mryenon heno komo xarha wenyeye. Etahaxemotho komo rma nyamoro ha. Tàwyanye Txesusu yokarymatxho hoye ro etahaxah me nehxatxkonà, Khoryenkomo rwonà yokarymatxho hoye ro xarha. Kamara ymo wyarono yowakryenyehnànhàr me nehxatxkonà, nyamoro heno. Noro ymo kuknonà yowakryenyehnànhàr me nehxatxkonà. Noro ymo yosot kuknon ke àmenhohnànhàyam me nehxatxkonà, àher kom hoko, amor kom hoko. Nyamoro rma, karyhe harha nehxatxkonà. Àwayehsahonhàrà rma, karyhe harha nehxatxkonà. Kryestu hyawo nehxatxkonà. Noro wyaro rma rha, omeroron komo kayaryet me nehxatxkonà. Àkayaryet kom me rma, 1000 me txemnyehàntatxownà.

⁵ Wahoro htxero anàmxemo komo rma nyamoro ha. Anaro heno kom haxa ryhe, àwayehxemo komo rma, anàmpàn me rma hak nehxatxkonà. Amnye haxa tanàmsom me nehxatxkonà, 1000 me àtxemnyehàntatxhe mak ha.

⁶ Wahoro htxero tanàmsom komo ryhe, towakryexem me rma haxa natxhe. Enyhoru ro me rma haxa natxhe. Àwayehpànà ro me harha natxhe. Amnye wayehyatxhe xarha, anaro heno komo, tanàhnohtàkaxem komo. Àro wyaro àwayehpàra mak natxhe, wahoro htxero tanàmsom komo. Khoryenkom mìn yonye ro heno komo wyaro, noro yanoto ro me natxhe. Kryestu yanoto ro me natxhe. Noro hyawono ro me natxhe. Noro wyaro rma rha, omeroron komo kayaryet me natxhe. Àro wyaro rma, 1000 me txemnyehàntetxhe.

Weheto ymo waka Satanasà ymo heno yarymatxhàrà on ha.

⁷ 1000 me àtxemnyehàntatxhe rma, Satanasà ymo yonampatakahoye, Khoryenkom, ronenyàr me. Nasokahoye. Yuhnayen hoye nahatakaye, noro ymo. ⁸ Toto komo yonkuhtoso tekonà, yukryeka yamtar horye. Anaro rha yana komo yonkuhtekonà.

Àsok hana nay ha, etahtxoho kom ha, ànenkuhtothàyamo yotahtxoho. Koke moxamo, Makoke xarha moxamo, katxho me nay hatà, etahtxoho komo. Khoryenkom xanhàñ komo rma nyamoro ha. Waha me nohsamnohtxownà. Thenyehra mak nehxatxkonà, àyakenon komo. Sakarara yakenonà wyaro thenyehra mak

nehxatxkonà, tuna ymo yohoyen yakenonà wyaro mak ha, tkuknomanàr kom yoho rma haxa mak ha.

⁹ Waha me totxownà, yukryeka yamtar horye. Owto ymo hona nomohtxownà, Khoryenkomo nàhnàn hona mak ha. Àto rma nehxatxkonà, Khoryenkomo mryenon komo. Nyamoro rma mamtotàhkatxownà, waha komo. Kahe yay mak nàhtoye, weheto. Natahtxekatxownà, waha heno komo.

¹⁰ Worokyamo yohà ymo heno yarymahoye, Khoryenkomo, weheto ymo waka, tuna ymo wyaron waka, enxofrye ymo waka. Àro ymo wawo rma nehxatxkonà, kamara ymo wyaron heno komo, noro ymo rwonà yokarymanye ro heno xarha. Àro ymo waka rma rha arymaxah me nehxakonà, worokyamo yohà ymo heno xarha, toto komo yonkuhtonyenhàràtho heno rma. Àro ymo wawono rma, teryewhamnohsomà roro me natxow hatà, awasnaw xarha hatà, kohsaya xarha hatà, meya roro mak hatà. Atàknahnà ro me nay hatà.

Ahonano ymo ho eryewtaxaho wya àwayehxemotho komo wahanonkatxhàrà on ha.

¹¹ Anaro ahonano ymo wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Buknye nehxakonà. Àro ymo ho eryewtaxah xarha wenyeye, eholomnà xaxa ymo. Noro hona nekahtàmye, yukryeka heno, kahe heno xarha. Nosomtatkaye. Ehxera harha nexeye.

¹² Àwayehxemotho komo wenyeye, eholomnà rotho komo rma, norohnà rotho komo xarha,

omeroro mak ha. Thataw nehxatxkonà, ronenyàr me, ahonano ymo yakratawo. Anaro rha karyehta ramkahoye, eryewtaxaho. Àro yawo rma àmenhosah nehxakonà, toto komo yexetxhàràtho, ohxe exetxhàyamotho rma, atxke exetxhàyamotho xarha. Àro wyaro àmenhosah hoye ro, twahanonkaxem me nehxatxkonà, toto komo, àwayehxemotho komo, omeroro. Anaro karyehta ramkahoy xarha. Karyhe roro natxhe moxamo katxho rma àro ha, karyehta, anaro.

13 Nasanàmtxownà harha, àwayehxemotho komo, tuna ymo kwawonotho komo rma, yukryeka wawonotho komo xarha, àwayehxemo komo yosarà onà katxho wawonotho komo rma, omeroro mak ha. Nyamoro rma wahanonkaye, eryewtaxaho. Ohxe exetxhàyamotho hoye ro, atxke exetxhàyamotho hoye ro xarha, wahanonkatxownà, tonyhoryexem me manaha tawro horà, tanàhnohsom me manaha tawro horà xarha.

14-15 Anaro kom yosotà, àmenhosah me nehxakonà, karyehta yawo, karyhe roro natxhe moxamo, katxho yawo rma. Anar kom yosot haxa ryhe, àmenhohnà me mak nehxakonà, àro yawo. Nyamoro heno rma yarymahoye, weheto ymo waka, tuna ymo wyaron waka. Àro ymo waka tarymanàr kom ke ryhe, wayehtxownà xarha, toto heno komo. Anàhnohtàkanàr komo rma àro ha. Àro ymo waka rma rha, kwayehtohotho komo xarha yarymahoye. Àwayehxemo komo yosarà onà katxhotho xarha yarymahoye, àro ymo waka rma rha.

21

Anaro kahe anaro yukryeka yonyetxhàrà on ha.

¹ Anaro kahe wenyeye, rosenyetnàrà wyaro rma. Anaro yukryeka xarha wenyeye. Anaro yakàhtosaho rma wenyeye. Amnyehra akàhtosahonhàràtho nosomtatkaye, kahe heno rma, yukryeka heno xarha. Tuna ymo heno xarha, ehxera harha nehxakonà.

² Owto ymo xarha weneye, enyhoru ro, Xerusaryen yohon onà katxho rma. Kahe yaye nomokyakonà, ronenýàr me. Khoryenkomо hyaye rma nomokyakonà. Osonyhoryexaho rma nehxakonà. Àsok hana nosonyhoryen ha, wosà, omaso. Tànyontantoko, nohtahoryen hamà. Àro wyaro rma rha ohxe nehxakonà, owto ymo, ronenýàr me.

³ Anaro rwonà wenytxaye. Ahonano ymo màhtono rwonà rma wenytxaye. Onà wyaro nkekona, teryewrye ro. Toto kom wawono ro me harha na, Khoryenkomо, kekonà. Nyamoro wawo roro na. Àmryenon me natxhe. Àhyawonye roro mak na, noro ha, kekonà. ⁴ Àratahnà ro me neryatxhe, noro. Àwayehpànà ro me harha natxhe. Ekhokahnà ro me harha natxhe, kekonà. Ehokoyhenà ro me harha natxhe. Eryewhunu ro me harha natxhe. Àsok tawro hana. Amnyehra texetxhà�amotho wyarohra harha mpànà natxhe ha, kekonà, ahonano ymo màhtono.

⁵ Onà wyaro nkekona, tahonà ymo ho eryewtaxaho. Anar me akàhtono weryaha, omeroro rma weryaha, anar me, kekonà. Onà wyaro nkekona,

xarha, rowya. Onà ryhe àmenhoko, kekonà. Onà ryhe àmenhoko. Yaworo xaxa mak naha, rorwonà. Åro wyaro hamà tkahorye xaxa mak naha, kekonà.

⁶ Àna haxa ha, ehxera ha, kekonà, rowya. Tehxemà roro rma haxa uro. Akàhtono ynyenhàrà rma uro. Onyhoryetxehkano ynye xarha uro, kekonà. Rohyaka hak nomohtxowà, toto komo. Twokru komo xe tehtokonye rma, rohyaka hak nomohtxowà. Anaro tuna wàmyaha, àwyanye, àwokru komo, enyhoru rma, karyhe roro txeny komo rma. Ehemahnà rma wàmyaha, àwyanye, kekonà. ⁷ Anhà yarymanyenhàyamo ryhe, ronewakryenàr me roro mpànà natxhe ha. Nyamoro horyenà ro me xaxa mpànà wehxaha ha. Nyamoro rma, rohokru me xaxa mpànà natxhe ha, kekonà, tahanà ymo ho eryewtaxaho.

⁸ Anar kom haxa ryhe, weheto ymo waka tarymaxem me natxhe hampànà, kekon xarha. Tuna ymo wyaron waka tarymaxem me natxhe hampànà, weheto ymo waka, enxofrye ymo waka. Ewankaranàmxemotho komo rma nyamoro ha, rohnànkanyenhàyamotho rma, anhà hoko ehxemotho komo rma, wayehkano ynyenhàyamotho rma, anaro rha wos hoko ehxemotho komo rma, anaro rha kèrà hoko ehxemotho komo rma, eryemkano ynyenhàyamotho rma, anaro horyenà ro komo kuknon hoko ehxemotho komo rma, àtemarontaxemotho komo rma. Nyamoro rma, weheto ymo waka tarymaxem me natxhe hampànà. Åro wyaro rma wayehtàketxhe xarha hampànà, kekonà, tahanà ymo ho eryewtaxaho.

*Owto ymo Xerusaryen yohon onà katxho rma
yonyetxhàrà on ha.*

⁹ Rohyaka nomokye, kahe yawono. 7 kom kukuru rma mok nehxakon ha, tahpankem kom kukuru rma, toto heno komo yanàhnohtoho yoh kom kukuru rma. Noro rma nomokye, rohyaka. Onà wyaro nkekònà, rowya. Omoko, rakoro, kekonà, rowya. Omoko, rakoro. Kahneru mx-ekrà hetxe wenyhehe, owya. Thetx yahohsan haxa hatà. Noro nahosnàrà rma wenyhehe, owya, kekonà, kahe yawono.

¹⁰ Àro ke raràye, àhà ymo hona, kawono ymo hona. Khoryenkom yokato yano me mak kosenyetyakonà wyaro hamà. Àsnye ro owto ymo yonyhoye, rowya. Enyhoru ro rma àro ha, owto ymo, Xerusaryen yohon onà katxho rma. Kahe yaye nomokyakonà, ronenyàr me. Khoryenkomо hyaye rma nomokyakonà.

¹¹ Ohxe rma haxa tonyxem me mak nehxakonà, ohxe xaxa Khoryenkom yehtxoho wyaro mak ha. Tawasnye rma haxa nehxakonà. Awasmeno ynye me xarha nehxakonà, tohu txko wyaro mak ha, ehetàhpenyeno wyaro mak ha, xaspe wyaro mak ha. Xwaraxwarah xarha nehxakonà, anaro tohu txko wyaro, kryestawu wyaro. ¹² Bamke nehxakonà. Hory me nehxakonà, àmamu. Kaw xarha nehxakonà. 12 me nehxakonà, àhotarà. Àhotarà yonye ro me nehxatxkonà, kahe yawon komo, 12 me rma rha. Àhotar hoko rma àmenhosah nehxakonà, Ehsayewyana yosot komo, anaro rha Xako muru heno yosot komo rma, 12 heno yosot komo rma. ¹³ Onà wyaro nehxakonà, àhotarà,

àmam hoko. 3 me nehxakonà, ryeste yawo ro, kamàm yahatakatxho yawo ro. 3 me rma rha nehxakonà, nohtxe yawo ro, kamàm yahkotohen yawo ro. 3 me rma rha nehxakonà, suru yawo ro, kamàm yahkotohen yawo ro xarha. 3 me rma rha nehxakonà, weste yawo ro, kamàm yowomtoho yawo ro. Àro wyaro nehxakonà, àhotarà, àmam hoko. ¹⁴ 12 me nehxakonà, tohu ymo, àmam yetxehà ymo. Àro hoko rma àmenhosah nehxakonà, toto yosot komo, kahneru mxekrà yakorono rotho yosot komo rma, 12 yosot komo rma, noro nànyaketxho rotho yosot komo rma.

¹⁵ Rohyawo rma nehxakonà, kahe yawono. Omoko rakoro kanyenhàrà rma noro ha. Emyawo nehxakonà, omamu wyarono. Uru yakàhtosaho rma mon nehxakonà. Owto ymo kuknomatxho rma àro ha, àhotar kuknomatxho rma, àmam kuknomatxho rma. ¹⁶ Àme rye nehxakonà, owto ymo moxenonà, amtar xarha, àkawonon xarha. Kuknomaye, kahe yawono. 2. 200 kerometrus me nehxakon hatà. Àmoxenon xarha, amtar xarha, àkawonon xarha, 2. 200 kerometrus me rye nehxakon hatà. ¹⁷ Àmam xarha kuknomaye. 64 metrus me nehxakon hatà, àkawononà. Toto wya ukuknomàrà wyaro, kuknomekonà, kahe yawono.

¹⁸ Tohu txko yexaho rma nehxakonà, àmamu, xaspe yexaho rma, ehetàhpenyeno yexaho rma. Uru yakàhtosah nehxakonà, owto ymo, enyhoru ro yakàhtosaho. Kanafa wyaro rma nehxakonà, xwaraxwarah mak ha. ¹⁹ Àmam yetxeh hoko nehxakonà, tohu txko, anaro rha, ehetàhpenyeno rma. Anaro xaspe, anaro safera, anaro ahkata,

anaro esmerawda, ²⁰ anaro saknonyu, anaro saknyu, anaro kryesoryetu, anaro beryeru, anaro topaseyu, anaro kryesopàrasu, anaro xasentu, anaro ametesta. Àro wyaro 12 me nehxakonà, anaro rha tohu txko, àmam yetxeh hokono. ²¹ Àhotarà ryhe, anaro tohu txko me nehxakonà, àperora me mak ha. 12 me mak nehxakonà, àperora, 12 me àhotar yesnàr ke. Àperora yakàhtosah me nehxakonà, àhotarà, omeroro mak ha. Owto ymo ho nehxakonà, asama ymo. Uru yakàhtosaho rma àro ha. Kanafa wyaro rma nehxakonà, xwaraxwarah mak ha.

²² Khoryenkom mân yonyhera wehxakonà. Ehxera naха, owto ymo ho. Àsok tawro hana, owto ymo hokono ro me Khoryenkom yesnàr ke hamà. Nàmno yawon mehra, owto ymo hono roro me haxa naха, noro, Kohkomo, ehonomnà xaxa ymo, kahneru mxekrà xarha. ²³ Ehxera rma rha naха, kamàm xarha, nuno xarha. Àro hoye rohra tawasnye naха, owto ymo. Àsok tawro hana. Khoryenkom yawasàn hoye ro haxa, tawasnye xaxa naха. Kahneru mxekrà rma, àweyhony me naха. ²⁴⁻²⁶ Awarànà ehxera ro mak naха, àto. Àhotarà yahurhura ro mak natxhe, tawasnye roro esnàr ke. Àsna nomokyatxhe, anaro rha yana komo, enyhoru komo. Àto rma nataryeknohyatxhe, tawasnye roro esnàr ke. Onà wyaro kanye ro me natxhe, àkayaryet komo, ehonomnà komo. Ohxe rma haxa nay hamà, onà ymo, kanye ro me natxhe.

²⁷ Anhà kom haxa ryhe, owompàra mak natxhe,

àro yaka. Àto ehxera ro mak naха, anhà. Owompàra mak natxhe, anàhnohno ynye komo xarha, yaworonohnà komo xarha. Kahneru mxekrà nenyhoryetxho kom marma ryhe, nowomyatxhe, àro yaka. Noro karyehtan yawo àmenhosaho rma nyamoro ha, karyhe roro natxhe moxamo, katxho yawo àmenhosaho rma. Nyamoro rma nowomyatxhe, owto ymo yaka.

22

¹ Tuna xarha yonyhoye, kahe yawono, rowya. Ehnà rma, karyhe roro keny komo rma yonyhoye, rowya. Onkaxnyo ynye me mak nehxakonà, kryestawu wyaro, tohu txko wyaro. Khoryenkom yahonà ymo yaye nomokyakonà, kahneru mxekrà yahonà ymo yaye rma. ² Owto ymo horye nàhtekonà, asama ymo yarye rma, àrakataha rma.

Tuna yohoye nehxakonà, natà. Karye roro keny komo rma rha àro ha. On ho nehxakonà, mon ho xarha. Anar me rha mak nehetekonà, 12 me. Anaro rha nuno wawo anar me rha nehetekonà. Arà ryhe, toto yohtxemany me nehxakonà, anaro rha yana komo yohtxemany me mak ha.

³ Ehxera harha nay hatà, anhà. Khoryenkomо nanàhnahrà rma, ehxera harha nay hatà. Àto rma nay hatà, Khoryenkom yahonà ymo, kahneru mxekrà yahonà ymo rma. Noro yowakryetxow hatà, anoto komo. ⁴ Noro yompatarà yonyatxow hatà. Noro yosotà rma, àmenhosah me nay hatà, àher kom hoko.

⁵ Ehxera harha nay hatà, awarànà. Weyu xehra natxow hatà. Kamàm xehra natxow hatà. Àsok tawro hana, tawasmeny kom me Khoryenkom

yesnàr ke mak ha. Kohkomo rma nawasmetxow hatà. Nyamoro rma, eholomnà roro me natxow hatà, meya roro mak ha.

Txesusu wya mexehra mpànà komokyaha ha katxhàrà on ha.

⁶ Onà wyaro nkekón xarha, kahe yawono, rowya. Àro wyaro katxho komo ryhe, onenytxatxhàrà rma, omeroro rma, yaworo xaxa na. Àro wyaro hamà tkahorye xaxa mak na, kekonà, rowya. Àsok hana natxow ha, toto kom ha, amnye ha. Amnye tehtxoho komo hutwahra natxow hamà. Khoryenkomo ryhe hutwehe, kekonà. Noro ryhe, Kohkomo rma, tárwonà hutwamohsony me na, ekarymany komo wya. Noro rma, kahe yawono nyakye, ohyaka. Amnye toto kom yehtxoho yokarymaxe nànyakye, ohyaka, tanoto komo wya uhutwanàr horà, kekonà, kahe yawono.

⁷ Onà wyaro nkehe, Txesusu. Enytxatxoko, mexehra mpànà komokyaha ha, kehe.

Khoryenkomo nhutwamohsotho ryhe onà, ron-menhotho. Àro yawo ron komo rma, eyuknye ro komo rma, towakryexem me xaxa mpànà natxhe ha.

⁸ Àro rma wenytxaye, uro, Xowawu rma. Àro rma wenyeye. Rowya enytxatxhe rma, rowya xenyetxhe rma, kahe yawono yowkryenàr xe rma wehxakon haryhe. Xenyhonyenhàrà rma yowakryenàr xe rma wehxakon haryhe. Àro ke, rano me ro rma kehurkaye, noro yakrataka. ⁹ Onà wyaro mak kekonà, rowya. Àro wyarohra exko,

kekonà. Rowakryehra ro mak exko. Àsok tawro hana. Owyaro rma rha, Khoryenkom yanoto me marma wehxaha, uro, kekonà. Oyowtà komo wyaro rma rha, Khoryenkomо rwonà yokarymany komo wyaro rma rha, onmenhonàr yawo ron komo wyaro rma rha, Khoryenkom yanoto me wehxaha, uro. Àro ke urohnà, Khoryenkom haxa ewakryeko, kekonà, kahe yawono, rowya.

¹⁰ Onà wyaro nkekón xarha. Omeroro nenyheko, Khoryenkomо, owya àmenhoho me, kekonà. Tehutwatxho rma hutwamohseko, owya àmenhoho me. Akaryehtanà hsomahra mak exko. Xenyhen me rma hak nahko, kahra ro mak exko, kekonà. Àsok tawro hana. Onenyetxhàrà rma, mexehra nomokyaha hampànà. Mexehra toto komo yohoryaha hampànà, kekonà, kahe yawono. ¹¹ Atxke ehxemo komo ryhe, atxke roro rma natxhe hampànà, kekon xarha. Tanhàn kom hoko ehxemo komo rma, tanhàn kom hoko roro rma natxhe hampànà. Ohxe ehxemo kom haxa ryhe, ohxe roro rma natxhe hampànà, kekonà. Enyhoru hokono ro me ehxemo komo rma, enyhoru hokono roro me rma natxhe hampànà, kekonà, kahe yawono, rowya.

¹² Onà wyaro nkehe, Txesusu. Enytxatxoko, mexehra mpànà komokyaha ha, kehe. Romoknàtoko rma, ehemano weryaha hampànà. Toto komo wya wehemehe hampànà, ohxe exetxhà�amotho rma, atxke exetxhà�amotho xarha, kehe. ¹³ Tehxemà roro rma haxa uro. Akàhtonoynyenhàrà rma uro. Onyhoryetxehkano ynye xarha uro, kehe. Amnyehra, akàhtonoyhera

ro rma haka, wehxakonà roro rma. Amnye, onyhoryetxehkano yeryetxhe, wehxaha roro rma, kehe, Txesusu.

¹⁴ Thonon komo yahxeknye komo ryhe, towakryexem me xaxa mpànà natxhe ha. Txesus yekamsuhkanàr ke ryhe enyhoryexemo komo rma nyamoro ha. Nyamoro rma, nat yeherà hoye enahnye me xaxa mpànà natxhe ha. Karyhe roro teny kom hoye rma enahnye me xaxa mpànà natxhe ha. Owto ymo yaka towomsom me xaxa mpànà natxhe ha, àhotar yarye. Xerusaryen yohon onà katxho yaka rma, towomsom me xaxa mpànà natxhe ha.

¹⁵ Owompàrà mak natxhe, anar komo, anhà komo rma, eryemkano ynye komo rma, anaro rha wos hokon komo rma, anaro rha kàrà hokon komo rma, wayehkano ynye komo rma, anaro horyenà ro komo kuknon hokon komo rma, tàtemarontaxem komo rma, yaworonohnà xan komo rma. Àro wyaron komo rma ehxera ro mak natxhe, owto ymo ho.

¹⁶ Onà wyaro nkekònà, Txesusu, rowya. Txesusu uro, kekonà. Uro rma ranoto ànyakyako, ohyaka. Kahe yawono rma ànyakyako. Omeroro rma ekarymaxe ànyakyako, romryenon komo wya, anato rha tohsamnohsomà ro komo wya, kekonà. Dafe heno yohamàtho ryhe uro. Kwakwaru wyarono ryhe uro, awasmeno ynye wyarono rma, enmahrà ro tonyxemà wyarono rma, kekonà, Txesusu.

¹⁷ Onà wyaro nken hamà, kahneru mxekrà hetxe, noro wya. Omoko, kehe, àwya, Kho-ryenkom yokato yano me mak ha. Omnyam

xarha, on yonytxany komo rma, àro wyaro rma rha katxoko. Omoko, katxoko, àwya.

Àsok haxa hana natxow ha, anar kom ha. Twokru komo xe natxow hana, tàhnawonye. Twokru komo xe tehtokonye rma, Txesusu hyaka hak nomohtxowà. Anaro tuna yàmyan hatà, àwyanye, àwokru kom hatà, enyhoru rma hatà, karyhe roro txeny komo rma hatà. Ehemahnà rma yàmyan hatà, àwyanye. Àx tehtokonye, nentxow haka, karyhe roro harha tehtxoho menye.

18 Onà wyaro àkehe hampànà, owyanye, rokaryehtan yony komo wya, Khoryenkomo rwonà rma yony komo wya, noro nhutwamohsotho rma yony komo wya. Ohxe mpàn ehtxoko, àkehe, owyanye. Ohxe mpàn ehtxoko, ronmenhoto hoko. Anàhnahrà hona mpàn xenytxoko. Owyanye àrwonàhyamatxoko rma, àro marma àrwonàhyamatxoko. Echo nyhe àrwonàhyamahra mak ehtxoko. Oyehutwatxho komo rwonàhyamatxoko mak ehtxoko. Khoryenkomo nhutwamohsotho marma àrwonàhyamatxoko, owyanye anàhnahrà hona. Owyanye anàhnohnàtok haxa, ayanàhnohyatxhe hampànà, Khoryenkomo. Toto komo yanàhnointoh ke, on yawo ronekarymatxho rma ke, ayanàhnohyatxhe hampànà. Àro ke, Khoryenkomo nhutwamohsotho marma àrwonàhyamatxoko, ronmenhoto marma.
19 Omeroro rma àrwonàhyamatxoko. Onà wyaro kahra mak ehtxoko. Àhoyen marma àrwonàhyamen hamà, anarotho tonytxahoryehra nay hamà,

kahra ro mak ehtxoko. Àro wyaro owyanye tatok haxa, Khoryenkomo newakryehtor me mak manatxhe hampànà. Nat yeherà hoye enahpàrà mak manatxhe hampànà. Karyhe roro oynye kom hoye rma enahpàrà mak manatxhe hampànà. Owto ymo hona, enyhoru ro hona, ahatakahra mak manatxhe hampànà, owyanye àhoyen marma rwonàhyamanàr ke mak ha.

20 Àro wyaro katxho komo rma yokarymaye, Txesusu, rowya. Noro rma, onà wyaro nkehe xarha. Mexehra komokyaha hampànà, kehe. Àro wyaro hamà. Omoko, Txesusu y, rohà y, àkehe, àwya.

21 Towahke xaxa nay hamà, Txesusu, Kohkomo, khokonye. Àro wyaro towahke noro yehtxoho hutwanàr xe roro wehxaha, owyanye, àmryenon komo wya, omeroron komo wya.

Khoryenkom Karyehtanà
New Testament in Hixkaryána (BR:hix:Hixkaryána)
copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hixkaryána

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hixkaryána [hix], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hixkaryána

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

d753c786-1774-5470-99e4-f5f0c0f85123